

F. 835.

F. 835

A NAGYKANIZSAI M. KIR. ÁLLAMI
GRÓF ZRINYI ILONA
POLGÁRI LEÁNYISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1928—29. ISKOLAI ÉVRŐL.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Közl:

POLÓNYI GYÖRGY
igazgató.

Levárt napl.
67357
11948

NAGYKANIZSA, 1929.
DÉLZALAI NYOMDA ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT
10370.

835.

Csonka Magyarország — nem ország.
Egész Magyarország — mennyország.

NAGYKANIZSAI M. KIR. ÁLLAMI
GRÓF ZRINYI ILONA
POLGÁRI LEÁNYISKOLA
ÉRTESITŐJE

AZ 1928—29. ISKOLAI ÉVRŐL.

XXXVII. ÉVFOLYAM

Közli:
POLÓNYI GYÖRGY
igazgató.

Faint, illegible text visible on the left side of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

I.

Nagyobb ünnepi beszédeink.

1. Október 6.

Kedves Gyermekeim!

Itt, közel a trianoni határhoz, ahová át-áthallatszik az elrabolt ezeréves magyar föld szívének beteg, lázas lüktetése s elszakított testvéreink fájó sóhajtása, esdeklő jajszava, itt, ahová oly élesen hasított be a trianoni gyilkos kés: összegyűltünk mi bús „maradék magyarok“, hogy az emlékezés szárnyain visszaszálljunk a csodás multba s lerójjuk hálás kegyeletünk adóját a legendás hősök iránt, kik életüket áldozták a sokat szenvedett magyar haza szabadságáért, s akiknek kiömlő mártírvéré szüntelenül táplálja, szítja a hazaszeretet oltárán lobogó örök tüzet.

Ez örök tűznek fénye biztatón, reménységet adón világít be a vigasztalannak látszó sötét trianoni magyar éjszakába; felrázza már-már csüggedő lelkünket; megvilágítja egész ezeréves, küzdelmes multunk tanulságait, — a multét, melyben annyiszor bukott el a magyar ügy s mindannyiszor diadalmasan feltámadott.

Emez örök tűznek egy magasra lobogó lángnyelve, ime! kivilágít az útra, melyen őseink ezer esztendővel ezelőtt eljutottak a Kárpátok övezte szép országba, magukkal hozva ősi, napkeleti hazájukból a szabadságnak sziveikből soha ki nem téphető szeretetét.

Midőn itt, az ellenséges néparadat közepén megtelepedtek, azt az országot vették birtokukba, mely valóban bokréta a földön, az Isten kalapján, de amely egyuttal Európa legveszedelmesebb helyén: kelet és nyugat, észak és dél népei hatalmi versengésének, terjeszkedésének ütközőpontjában fekszik. Ezen a veszélyeztetett ponton századokon keresztül sok vitéz faj hiába küzdött; állandó hazát, tartós állami szervezetet alapítani nem tudott. Ez csupán a magyar faj kiváló államalkotó és szervező képességeinek sikerült, mely államalkotó erők között ott van a legelső helyen a szabadság szeretete, a törvényeihez, alkotmányához való törhetetlen ragaszkodás, mely a nemzet önértetén, büszkeségén alapszik. A szabadság szeretete, ősi nyelvéhez, erkölcsiéhez, egész magyar fajiságához és bölcs törvényeihez való ragaszkodása az a szilárd sziklagát, melyen észak és dél, kelet és nyugat hatalmi törekvéseinek minden hulláma megtörik. Így lesz hazánk egyben Európa védőbástyája kún, besenyő, tatár és török ellen. S ezt a történeti hivatását századokon keresztül annál méltóbban betöltheti, mert ott áll a nemzet élén édesatyja, a véreből való vér: a nemzeti király.

Következik azonban olyan szomorú 400 esztendő, melyben a magyarnak egyfelől a török ellen kell egész Európát öntestével megvédenie, másfelől pedig tulajdon koronás királyai ellen kell küzdenie, akik nem értik meg a nemzetet, idegen szellemet, idegen állam törvényeit akarják rákényszeríteni s meg akarják fosztani alkotmányától, melynek szálai eltéphetetlenül gyökereznek szabadságszerető lelkének legmélyén. S a királyhú magyar nemzet, mely Szent István koronájának

viselőjéért mindenkor kész életét és vérét áldozni, ősi szabadságát még koronás fejével szemben is megvédelmezi.

Igy peregnék le hosszú évszázadok, melyeknek magyarirtásában még átkos testvérharcok is közreműködnek. A megkínzott, évszázadokon át vérző, számbelileg erősen megfogyatkozott magyarság azonban a döntő pillanatokban csodás életrevalóság tanujelét adja. A népek öntudatra ébredésének hajnalán is ott van az emberi jogokért folyó küzdelem legelső harcosai között, az egész világ figyelmét és rokonszenvét kiérdemelve.

A 48-iki új magyar alkotmánynak azonban vérkeresztségen kell átesnie. A magyar szabadság ellenségei: Ausztria, az uralkodó ármányos tanácsosai és félrevezetett másajkú testvéreink, a nemzetiségek egy táborba verődtek, hogy megfosszák nemzetünket a 48-iki alkotmány nagyszerű vívmányaitól. A hazaszeretet ereje azonban csodákat műveit, mint egykor a maroknyi hellené Marathon mezején s a magyar hősiesség egymásután üzte ki az ellenséges hadseregeket hazája megszentelt földjéről.

Tudjuk azonban, hogy jött a nyers túlerő, mely kicsavarta kezünk-ből az önvédelemnek fegyverét s elérkeztünk a világosi fegyverletétel szomoru stációjához, a megtorlás, a véres bosszu korszakához.

Magyar szívünk csordultig keserű fájdalommal, mély megrendüléssel keresi fel a mai történeti gyásnapon az aradi vesztőhelyet, melyen a 79 esztendő előtti hűvös, esős, őszi reggelen büszkén, felemelt fővel lép elő a nemzeti honvédő sereg lelke, rajongott vezére, a 13 hős s ma is megdöbbenő visszhangot ver sziveinkben a 4 sortűz dőreje s ma is lelkünk mélyéig megrendülve tekintünk fel a 9 bitófára, mely 13 magyar vértanu hős lelkét oltotta ki.

De nemcsak az ő végsőhajuk kél szárnyra október 6-án, hiszen e napon oltották ki Pesten az első felelős minisztérium elnökének nemes életét is. S ki tudná elsorolni ennek a gyásos kornak összes vértanúit, kik bitót, kínzást és börtönt szenvedtek a magyar szabadságért? A mai nap a magyarság összes vértanúinak emlékünnepe. Hosszú sorban vonulnak el lelki szemeink előtt mindazok, kik közismert nagy névvel, avagy névtelenül szenvedtek és meghaltak a hazáért. Hősies seregük a hit és bátorság levegőjét árasztja reánk, mert a mártírok vére nem hull hiába, hanem megtermékenyíti a talajt s az eszmék diadalra jutását termi meg.

A mai nagy történelmi gyásnap sem a meddő kétségbeesés, hanem a tetteiserkentő, hívó, bizakodó reménység napja, melyen nagy mártírjaink bitói mellett látjuk a keresztrefeszített igazság feltámadását; látjuk az elnyomatás sötét korszakát csakhamar felváltó kiegyezés utáni időket, midőn a magyarság igaza diadalmaskodik s nemzetünk egy oly mesés korszakba lép, melyben néhány évtized alatt századok mulasztásait pótolja helyre.

Félszázad mulva azonban jön a rettentő világégés, melyet héroszokként küzdöttünk végig s amelyből mégis ebukva, kifosztva, megcsonkítva, ezer sebből vérezve került ki sokat szenvedett hazánk. S most itt állunk szárnysegetten, megtépve, kifosztva, megcsufolva s már-már kétségbeesünk, elveszítjük nemzetünk jövőjébe vetett hitünket, már-már beletörődünk abba, hogy erőnk felőrlődik a bennünket szorongató rablóhad malmában, — de ekkor feltűnik előttünk mártírjaink képe, biztatása, reményt, vigasztalást adón s szívünket önértet, önbizalom s rendíthetetlen hit tölti be, hogy igaz ügyünk ismét diadalra jut.

S valóban már recseg-ropog a trianoni tákolmány! A győztesek

és a bitorlók nem élvezhetik egy percre sem nyugodtan galád munkájuk gyümölcsseit. A nagyok iszonyodva látják végzetes tévedésük fenyegető és nyomasztó következményeit, a hullarablók pedig remegve őrzik lopott prédájukat. A kérlelhetetlen körülmények mindjobban a világeréklődés homlokterébe helyezik a magyar kérdést, a mi történelmi igazságainkat.

Az idők teljessége, a magyar feltámadás hajnala azonban csak akkor fog ránkvirradni, ha arra méltóknak bizonyulunk. Lehet, hogy az újjáépítés nagy munkája Tirátok vár, hiszen Ti vagytok ennek a szenvedő hazának virága, reménysége, jövődjöje. Hozzátok fordul a mai szent napon és arra kér benneteket, hogy szeressétek ősi, honfivérrel annyiszor áztatott földjét, sziveitekben ne mondjatok le soha annak egy rögéről sem! Szeressétek ezeresztendő dícső történetét, véssétek sziveitekbe annak tanulságait, ragaszkodjatok multunk hagyományaihoz, higgyetek rendületlenül nemzetünk történelmi hivatásában! Szeressétek egymást, mint az egy haza közös gyermekei; tanuljatok meg összhangzóan, vállvetve, önző, kicsinyes egyéni érdekeket félretolva, egymást támogatva munkálkodni a közös haza javán, kötelességeitek hiven teljesíteni, hogy kicsiny országunk gazdaságilag megerősödjön, erkölcsileg felemelkedjék, hogy aljas ellenségeit életrevalóságával, élni akarásával s az élethez való jogának fényes bizonyítékaival megszégyenítse, hogy elszakított, szenvedő s. reménységért, biztatásért egyre felénk figyelő testvéreink lelkében a beolvasztásnak ellentálló lelkiert fenntartsuk s hogy mind több és több barátot szerezzünk magunknak a világ sorsát intéző hatalmak sorában.

Erre buzdítson, erre lelkesítsen bennünket dícső nagyjaink és vértanúink emléke! Így lesz október 6-ika a magyar nagypéntek, melyen a husvéti feltámadás reményében borulunk le mártírjaink sirhantjára, azzal a rendíthetetlen hittel, hogy: „Velünk az igazság, velünk az Isten!”

Polónyiné Obetkó Sarolta

2. Március 15.

Kedves Növendékek!

Ahányszor így diszes sorokba felállítva szembenézek veletek, önkéntelenül ajkamra tódulnak a költő szavai: „Ha végignézek szép hazámon, Arcom hevül, szemem ragyog“ — s boldog örömmel telik meg a lelkem, mert a jövő reménysége, a ti jóakarátú lelketek a mi kezünkbe van letéve, akiknek minden törekvésünk arra irányul, hogy belőletek nagy, szép, erős lelkeket neveljünk. Minden egyes iskolai ünnepélyünk is azt célozza, hogy elétek állítsuk azt a kiváló eseményt, azt a magasan szárnyaló embert, aki akaratának keresztülvitelével, hősi elszántságával messze kiemelkedett az átlagból, hogy tanuljatok tőle, csodáljátok meg és kövessétek.

*

Minden nemzet életében van olyan kimagasló esemény, amelynek fénye messze évtizedekre és századokra bevilágít a sűrű hétköznapi egyformaságába, s nekünk, sokat szenvedett magyaroknak, a szabadság hősi ünnepe, március 15-e egy ilyen fénylő üstökösünk. Régen volt... már majdnem száz éve... Akkor is ilyen áthatolhatatlan, sötét felhők borították Magyarországot, mint most a Trianon felhői, akkor is megcsonkították, nem a testét, hanem a magyar rögéret élni-halni tudó lelkét. Csakhogy akkor a kegyetlen kéz, mely megsemmisítéssel fenyegette

a magyart, a bécsi burgból irányult feléje, ahol évszázados, berozsdásodott felfogással bérenclelket akartak nevelni a szabadságszerető magyarból; az osztrák örökös tartományok közé akarták beolvasztani a jogérzékeny, rebellis Magyarországot. S mi volt ezzel a célja az osztrák udvarnak? Semmi egyéb, mint megsemmisíteni a magyar öntudatot, a magyar ellenállást, hogy annál jobban kihasználhassa az ország erőforrásait: a pénzt és a katonaságot. Az adószedés nem törvényes alapon történt, hanem a helytartótanácsosok kénye-kedve szerint; a magyar katonaság nem saját hazáját védte, hanem idegen érdekekért kellett harcba szállnia, mépedig többnyire oda, ahol tömeg kellett a fegyercsövek és az ágyutörök elé.

S miután ezekhez a törvénytelen ségekhez a magyar országgyűlés nem járult volna hozzá, egyszerűen mellőzték, nem hívták össze, hogy annál jobban kiszipolyozhassák ezt a szerencsétlen nemzetet.

Hogy a magyar érzést és öntudatot még csirájában elfojthassák, a nemzeti összetartozás egyetlen eszközét, a zengzetes magyar nyelvet mellőzték és a némettel helyettesítették. Országgyűléseken, hivatalokban, a közélet minden megnyilvánulásában tilos volt a hazai nyelv, magyarul legfeljebb a pórok kunyhóiban beszéltek. Jól tudták, hogy nyelvében él a nemzet, tehát minden eszközt jónak láttak céljuk elérésére, a szép szót úgy, mint az erőszakot. A szó leghatalmasabb fegyverét, a sajtót is béklyóba verték, cenzurát állítottak föléje, nehogy a szunnyadó nemzeti érzést felkeltse. De hiába volt minden! A Gondviselés minden időben küldött lánglelkű magyar férfiakat, akik a tespedő nemzetet felrázták kábultságából és a kialvóban levő nemzeti öntudat szikráját hatalmas tüzzé szitották. A lánglelkű gróf Zrinyi Miklós próféta lélekkel megjósolja a fenyegető nemzeti veszedelmet, saját erejére utalja a magyart. Ugyanezért a nemzeti függetlenségért szállt sikra Bocskay, ezért lépett a vérpadra Zrinyi és Frangepán, ezért szenvedett börtönt és száműzetést Thököly, Rákóczi és még sok-sok hőslélekű magyar. A mérhetetlen honszeretet eme mártírjainak sorát folytathatjuk, fokozhatjuk a legnagyobbakig, Kossuthig, Széchenyiig, akik a 48-as eseményeket előkészítették és diadalra is vitték volna, ha a külerőszak nagy tömegei ki nem veszik kezükből a szabadság zászlóját.

A 48-as események kirobbanását elősegítette az az évszázados igazságtalanság is, amely különbséget tett a nemzet fiai között, nemesre és jobbágyra különítvén őket. A nemesi osztály csak kiváltságot, benne született jókat, a törvény védelmét, boldog, zavartalan életet élvezett; míg a másik, a jobbágy, csak az élet terhét ismerte. Kunyhója a nyomor tanyája, élete a szenvedések láncolata volt. A nemes nem fizetett adót, keservesen összerakott filléreiből fizette a jobbágy. A nemes ember fiát nem fenyegette a harc veszedelme, hisz a jobbágy fiát vitték csak katonának, hogy kiomló vérével védje azt a földet, amely nem is az övé. A nemes emberé a termés javarésze, pedig a szántás-vetés nehéz munkája fölé a jobbágy hajtja gondoktól szintén mélyre szántott homlokát. A nemes rendelkezett a jobbágy életével, javaival, 200 évig még annak a lehetőségétől is megfosztották a jobbágyot, hogy sanyaru helyzetét egy esetleges jobbal cserélhesse fel. A jobbágy nem taníttathatta gyermekeit, bármily tehetségesek voltak is, egyszerűen csak azért, mert jobbágyok voltak. A törvény előtt igaza csak a nemes embernek lehetett, a jobbágyot kiszolgáltatták nemes ura jólelkének vagy zsarnoki önkényének. Magyarország akkori helyzete, amint látjátok, mélységesen szomorú, vigasztalan volt, pedig a világot megváltó eszmék járták át: a szabadság, az egyenlőség és a testvériség eszméi. A minden szépért,

nagyért lelkesedő ifjuság gyorsan zászlójára tüzte ezen eszméket, mert ihletett lelkü vezérei beleláltak a jövőbe, amely fejlődést és haladást csak abban az esetben ígért, ha a közös haza minden polgárának egyforma a joga és a kötelessége; csak így kapcsolódhatott bele a haladás örökké fejlődő áramlatába a magyar nemzet. Az ifjuság ünnepe volt március 15-e, az ifjuságé, amely felrázta a nemzetet és diadalra vitte az eszméket, amelyeket dicső nagyjaink több évtizeddel, sőt századdal előkészítettek. A történelem tavasza volt ez, amely virágzásba borította a lelkek reményeit, mint a tavaszi szellő, amely megtöri a folyók jégpáncélját, s életre hívja a kikelet hóvirágját és ibolyáját. Március 15-ének vezércsillaga Petőfi Sándor volt, az ő „Talpra magyar“-jának lelkes szavaitól viszhangzott egész Pest, sőt egész Magyarország, amelynek fiai végre egymásra találtak... Nemes és pór kezét nyújtottak egymásnak, ledőlt közöttük a válaszfal, egy szívvel énekelték: „Esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!“ A nemzet örömmámorban úszott, elkészült az első cenzuranélküli nyomtatvány: Petőfi „Nemzeti dala“, a színházban hazafias darabot, a Bánk-bánt játszották; a politikai foglyokat kiszabadították s a nemzet kívánságait 12 pontba foglalva, külön futárral küldték a király elé, hogy szentesítse azokat. Ám a verőfényesnek indult szabadságnap nem válthatta be ígéreteit. A bécsi udvar a forradalomtól való félelmében mindent megígért, de mikor megvalósulásra került volna a sor, rombadöntötte a nemzet reményeit. A körülvevő nemzetiségekkel és idegen hatalommal szövetségessé s a nemzetnek harcba kellett szállnia azokért a jogokért, amelyeknek kivívása március 15-én annyi boldog reménységet keltett. Ezen önvédelmi harcban a magyar ifjuság a honszeretet herosza volt. Ma talán hihetetlennek tartanánk, ha iratok nem tanuskodnának róla, hogy egyforma lelkesedéssel ment a harcba nemcsak a férfiak apraja-nagyja, hanem az öregek és a gyermekek, sőt a nők is. Történelmi valóság, hogy sok előkelő magyar hölgy küzdötte végig a szabadságharcot férfiruhában s akiket a lelkesedés ennyire el nem ragadott, azok otthon, a betegek ápolásával, a sebesültek gyógyításával, katonaruhák varrásával igyekeztek diadalra juttatni azt a nagy, szent harcot, amelynek neve: szabadságharc.

Ennek sötét lapjait ne forgassuk, hőseinek a nevét a történelem jegyezte fel. Mi, a kegyeletes utókor, csak áhítatos tisztelettel szemléljük a mult hőseinek dicső küzdelmét, ragyogó önfeláldozását és mint példaképeket állítjuk lelki szemeink elé, különösen napjainkban, amikor erre fokozott mértékben szükség is van.

Hazánk szétdarabolva haldoklik, körülöttünk diadalt ül a pokol. Kaján örömmel osztoztak meg hazánk földjén, mint egykor Krisztus palástján. Az egységes és ezeréves magyar rögök azonban összehúznak, összetartoznak. A Kárpátok láncolata a Nagyalföld szépségéről susog, a Vág, a Nyitra régi váraink üzenetét hozzák, amelyek a dicső magyar mult alapján követelik a visszacsatolást; a Maros a hazafias székely nép sóvárgó dalait ringatja. Magyar szót, magyar érzést dalol a szellő, a süvítő szél, a tomboló orkán az elrabolt területekről, mert ők is tudják, hogy ez a föld magyar, hogy ide hiába fészkelje magát bocsoros oláh, alattomos cseh és rác, sokáig úgy sem bitorolhatják, mert amit Isten egynek teremtett, az egy marad, nem lehet sok, apró nép prédája. Azonban, hogy ez bekövetkezzék, népének is így kell éreznie az egységet és összetartozást. Beszédem elején azt mondtam, boldogan szemléllek benneteket, a jövő reménységeit. Amint március 15-én az ifjuság lángoló lelkesedése vitte diadalra a nemzet kívánságait, úgy a jövő reménységeit is a magyar ifjuságnak kell megvalósítani. Készítsétek,

szépítsétek lelkeiteket a régi nagyasszonyok mintáin. Tanuljatok hangya-szorgalommal, hogy műveltségben el ne maradjatok más nemzetek ifjuságától. Edzzétek testeteket, lelketeket, hogy erősek legyetek, ha jön a megpróbáltatás órája. Szívetek mélyén lobogjon az a szent tűz, amely haláltmegvető hősokeket, áldozatos, széplelkű nőket adott a magyar hazának,

S ha így gondolkodtok, így készültök a magyar jövőre, akkor mielőbb kikiálthatjuk a nagy világba hazánk legnagyobb fiával, hogy a mi lelkünk mélyén nem Csonkamagyarország, hanem az ezeréves Nagy-Magyarország képe él, ezért küzdünk, ezért dolgozunk s alázatos imában azt kérjük a magyarok Istenétől, hogy ezt mielőbb adja vissza nekünk.

Planderné Z. Anna

II.

Tanulmányi kirándulásaink.

1. Balatoni kirándulásunk.

Június 7-ikének akác- és jázminillattal telített csodaszép reggelén 23 kipirult arcú, csillogószemű leányka indult el katonás rendben a jó öreg iskola udvaráról, az oly régóta várt 2 napos keszthely—hévízi kirándulásra.

Az állomásfőnökségek előzékenysége folytán kényelmes, tágas, külön kocsi állott rendelkezésünkre úgy Kanizsán, mint Szentgyörgyön, ahol az átszállás a legnagyobb rendben zajlott le. A kis helyi érdekű „kávédaráló“ ablakából ujjongó lelkesedéssel üdvözölte a vidám, boldog gyermekserg a napsugaras nyári reggelen teljes pompájában kibontakozó Magyar Tengert. A szemfüles leánykák minduntalan felfedeztek valami érdekes látnivalót: itt egy hosszúlábú gém állott nagy komolyan a parti sekély vízben, ott egy gólya szelte méltóságteljesen a léget a nádas fölött, amott sirálycsapat rebbent fel. S mily nagy volt a riadalom, ha egy-egy lebukó madár zsákmánnyal a szájában kapta ki fejét a vízből! A tanítványaitól annyi szeretettel körülrajongott jó Anita néni hevenyében valóságos kis természetrajzi órát rendezett, melyhez a szemléltető eszközöket az Isten szertára, a fenséges természet szolgáltatta.

Kis vonatunk rövidesen berobogott a keszthelyi állomásra. A faóriásokkal szegélyezett árnyas uton csakhamar eljutottunk a Rákos István féle üdülőhelyre, ahol kellemes otthont találtunk. A jóízű magyaros ebéd elköltése után 3 autó repített bennünket Héviz felé. Utközben a Dunántul egyik leggyönyörűbb tájkának képe tárult elénk, melynek szelidhajlású völgyében a magyar Pöstyén várakozott reánk. Az előszeton egyhangú csendjébe jóleső elevenséget varázsolt az ifju leánykák vidám serege, mely előzönlötte a csodatevő tó partját s elragadtatással szemlélte annak messzeföldön híres különlegességeit: a tündérszép lótu szokat. Körüljárták a tavat, majd megszemlélték a csinos kis fürdőtelepet, melynek közvetlen szomszédságában, Hévizszentandrászon, a háború óta, rövid néhány év alatt, amerikai tempóban, gombamódra nőttek ki a földből a szebbnél-szebb épületek és szállodák. A fürdőteleptől 2 lépésnyire, az elszakított Felvidék tájaira emlékeztető gyönyörű árnyas erdő várt bennünket, hol kis növendékeink serege

boldogan játszott, szaladgált, önfeledten tépte a tarka virágokat és a zamatos erdei epret, midőn az elrabolt ezeréves magyar Kárpátok szívünkhöz nőtt erdőségeire való visszaemlékezésre, egyszerre csak mély megindultság töltötte el a kis sziveket, mert megérezték, hogy a sötétzöld dunántuli fenyveknek szomoru üzenetet küldtek a szellő szárnyán északi rabtestvéreik, amelyek egykor oly sokszor látták Rákóczi hadait és a magyar dicsőséget . . .

Estefelé tértünk vissza Keszthelyre, hol még aznap megtekintettük a kívül-belül meglepően szép és tökéletesen felszerelt zárdai polgári leányiskolát, a szelidlelkű előzékeny kedvesnővérek kalauzolása mellett. A nagyhirű Festetich kastélyt és parkot csak kívülről tanulmányozhattuk meg.

Keszthely többi nevezetessége csak másnap került sorra, amidőn jóleső érzéssel barangoltunk a kedves, rendezett, tiszta városka csinos utcáin. Hálás tisztelettel tekintettünk fel a Georgikon nagynevű alapítójának, gr. Festetich Györgynek ércbe öntött nemes alakjára; kegyelettel állottunk meg Csányi László és Goldmark Károly emléktáblái előtt. Megtekintettük a híres műemlékeink közé tartozó plebánia templomot, melynek első falai a XIV. század daliás időire tekintettek alá. Restaurált és kibővített mai alakjában, nemes gótikus motívumaival és hangulattal, képzeletünket a Mátyás-templomba varázsolta. Körüljártuk a frissen épülő karmelita templomot, mely a korai román stílust kelti érdekesen, művészien életre.

A híres gazdasági akadémiát csak kívülről tekinthettük meg, mert nagy építkezések folytak benne; a második emeletet huzzák rá az óriási épültre. A tőle két kilométernyire fekvő majorba azonban — ahol a gyakorlati kiképzés folyik — szerencsésen bejutottunk. Hajós Gyula akadémiai tanár úr páratlan előzékenységgel kalauzolt bennünket az Akadémia gyümölcsösében, valamint veteményes kertjében s szolgált lebilincselően érdekes, tanulságos, szakszerű magyarázatokkal. A kerten ide-oda szaladgáltak az indiai futókacsák, melyeknek különös saját-sága, hogy csak rovarokat esznek, amivel mérhetetlen hasznot hajtanak. Hajós tanár úr annyi szeretettel beszélt a fákról és oly élénken rajzolta a rovarok káros s ezzel szemben a madarak hasznos voltát, hogy való-sággal madarak és fák napját rendezett kis növendékeinknek, kik tehát ebben sem maradtak el 280 légrádi kiránduló társuktól. Megtekintettük továbbá az Akadémia bonyhád—szimentáli tehenészetét, tejgazdaságát ló- és sertésstenyésztését s takarmány istállóját, majd a hatalmas szérűs-kerten át siettünk a Balaton felé.

Fenséges panoráma tárult szemeink elé! A szelid, csendes keszt-helyi öböl békésen huzódott meg az erdőkoszoruzta regényes hegysorok lábánál. Kis gárdánk ujjongva telepedett be két vitorlásba s a „Hullámzó Balaton“ hangjai mellett siklott tova az enyhén ringó hullámokon. Az ideálisan csendes, biztonságos időjárás ebédután is a vitorlásokba csalt bennünket egy jó órára.

A délután nagyrészt azonban a csodaszép „Park“-ban töltöttük, melyhez hasonló nincs a Balaton egész partvidékén. A százados platá-nok a híres Helikoni-ünnepségekről suttognak, melyeknek emlékezetét az 1921-ben emelt csinos emlékmű és óriási márványtábla őrzi, a nemzet nagyjai iránti kegyeletre és tette buzdítva az utódokat.

A magyar föld szépségének és a magyar mult emlékeinek varáz-sát hozta magával 23 kis kirándulónk a Balaton fővárosából a szebb, boldogabb magyar jövőendő zálogaképen. *Polónyiné, Obetkó Sarolta*
a kirándulás vezetője.

2. Légrádi kirándulás.

Végre elérkezett június nyolcadika. A játszi napsugár csintalanul kukucskált be az ablakredők nyílásain, majd merészen belopózkodott a szobába, nesztelenül odasurrant a boldog mosollyal álmódó leánykákhoz és addig cirógatta, simogatta arcoskáikat, míg fel nem ébredtek és kacagva nem üdvözölték a keltegető napsugarat.

A jó Isten meghallgatta az ájtatos leányszivekből fakadó imádságot, mert olyan pompás, verőfényes időt ajándékozott a kirándulás napjára, hogy szebbet még álmodni sem lehetett volna, Mert, hogy a kirándulás előtti álmok csak erről szövődhettek, azt élénken sejthetjük diákkori emlékeinkből.

Az édes jó anya még ezt is, azt is rejtett utólag a csomagba, nehogy éhezzen leánykája a „hosszú“ egy napi távollét alatt, azután melegen magához ölelte, tanácsokkal látta el és könnyezve búcsúztak el egymástól.

Egy pillanatra még elfogódottság látszott a leányka arcán, de csak rövidke pillanatra, mert ahogy átlépte az anyai ház küszöbét, örömpesze sietett az iskolába, ahol már az indulás boldog izalmában zszibongó leánysereg várta.

Még egy kevés várakozás és megindult a sok fehérsapkás leányka fegyelmezett sorban az állomás felé, ott elhelyezkedtek a kijelölt fülkékben, majd kitörő lelkesedéssel fogadták a vonat indulását.

Szállt az ének, a diadalmas ifjuság zengő dala és csodás harmóniában olvadt össze a viruló természet festői szépségével.

De egyszerre megtorpant a hang, elhalványodtak az énaklő ajkak: a Murához értünk. Megilletődve néztük a trianoni határon túl húzódó — és idegenek karmaiban vergődő — szépséges magyar területet, amelynek minden fáját magyar kezek ültették, valamennyi fűszálát az ezeréves magyar föld táplálta és minden rögét magyar hősök vére áztatott. Megfagyott a mosoly a jókedvű kis magyarok arcán és a fájdalom keserű érzésének könnye tolakodott a nevető szempillákra.

Észrevétlenül robozott be vonatunk Légrádra. A növendékek dicséretes rendben sorakoztak és az igazgató úr vezetésével megtekintettük a Mura torkolatát. Feltűnt a csodálatos színezetű két folyó: a sötét, borongós árnyalatu Mura és az ezüstösen hömpölygő Dráva. Amabban a vigasztalan, bus magyar jelen vonaglása jaldult felénk, emebben a szebb jövő reményének egy drágán biztató sugara lopódzott szívéinkbe.

A kirándulás igazi része ezután következett. Keskeny, szép hegyi uton, illatos virágok, susogó lombok között ment a kis sereg a már messziről integető kápolnácska felé. Egy darabig derekasan, vidám nótaszóval haladtak felfelé, de amint az út meredekebb és fárasztóbb lett, az apróbb lábú növendékek már csak buzdításra tartottak lépést a többiekkel. Végre libasort vezényeltek, ami azt jelentette, hogy a szőlő-hegyen vagyunk és itt már csak keskeny gyalogjárón lehetett feljutni a templomocska körül elterülő pompás kilátású dombra.

Mindnyájan fenn voltunk a vadregényes vidék legmagasabb pontján. Áhitatos, lelkeket megfogó csend vett körül bennünket. Fenséges komolyságában ott állt a templom és körülötte a pazar szépségben csillogó tündéerkert, amelynek sötétzöld lombsátora bájos harmóniában olvadt össze az azurkék égboltozattal.

És itt, az Isten szép templomában, a szabad természet búbajos ölen, áldoztunk hálás kegyelettel a legnagyobb magyar hadvezér, gróf Zrinyi Miklós emlékének.

A szózat eléneklése után dr. Horváthné Kenedy Erzsébet tanárnő lendületes, izzó hazaszeretettől sugárzó beszédében élesen bevilágított történelmi dicsőségünk pazar múltjába, a Zrinyiek sziklaszilárd honszerelmét állítva a jövő történelmi hivatást betöltő magyar leányok példaképéül. Goldsmiedt Róza, Senkó Teréz, Gálos Magda és Faludy Sarolta tanulók igaz érzéssel elmondott költeményei kedves keretet adtak az emelkedett hangulatú ünnepélynek.

Midőn a Himnuszt énekeltük, már egész sereg ember verődött körénk, akik levett kalappal, meghatva énekelték velünk: „M megbühödte már e nép a multat s jövendőt!”

A déli harangszó imára hívó harangszava után búcsút mondtunk az idilikus fekvésű dombnak és nevető jókedvvel ereszkedtünk lefelé és mentünk vissza az állomás közelében elterülő árnyas, vadvirágos erdei rétre.

A hosszú koplalás ugyancsak meghozta a maga gyümölcsét.

Előkerültek az elemőzsiás csomagok és olyan mohó étvággal láttak hozzá azok tartalmának elpusztításához, hogy az aggódó édesanyák örömkönnyezve nézték volna jóízűen majszoló gyermekeiket.

Az idő további részét játszásra és a vidék szépségeinek megszemlélésére használtuk fel.

A nap égető gömbje alábbhagyott perzselő melegével, mire hazafelé készülődtünk.

A vonat indulást jelzett. Tekintetünk némán kapcsolódott bele mégegyszer a haragvó Mura sötét hullámaiba, azután tele életörömmel, vidám nótaszóval közeledtünk Kanizsára.

Ha e kirándulással elértük, hogy leánykánk csak néhány órára is boldogok voltak, akkor igazán nem hiába szótték színes álmaikat a kirándulás várva-várt napjáról.

Kedves kötelességünknek tartjuk megemlíteni, hogy úgy a helybeli, mint a légrádi állomásfőnökség a legmesszebbmenő figyelemben és előzékenységben részesítette intézetünket, amely nagyban hozzájárult a kirándulás szépen sikerült lebonyolításához. Hálás köszönetet mondunk érte.

Deákné Viola Mária

„Hiszek egy Istenben. hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában!
Amen.

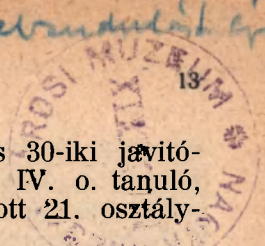
III.

Adatok az iskolai év történetéhez.

A most lezárt 1928—29. tanévvel a 37. esztendő rebbent el a nagykanizsai Gróf Zrinyi Miklós áll. polg. leányiskola felett. E nagy idő dacára a hatalmassá fejlődött intézet még mindig nem nyert megfelelő elhelyezést, hanem a testvér polgári fiuiskola és az állami elemi fiuiskola épületében kapott szűk férőhelyet, ahol a legelemibb igények kielégítésére sincs lehetőség, mert a nem iskolának épült egyemeletes szűk ház, börtönszerűen körülzárt, pár lépésnyi udvarával, a vízvezeték hiányában nem öblögethető, büzös illemhelyeivel, a város legforgalmasabb és egyik legzajosabb utcakeresztezésnél való elhelyezésével már

eleve alkalmatlan arra, hogy benne iskola egészséges, békés és csendes otthont nyerjen; még kevésbé felelhet meg az leánynevelő-intézet céljainak. Megállapítjuk még, hogy az épületben elhelyezett iskolák szigorúan el nem választott közös folyosókon kénytelenek közlekedni, az udvart, a tornatermet nemcsak közösen használni, hanem azokat még több más fiutanintézzel, katonatanfolyamokkal, leventékkel, városi testgyakorló körrel kell megosztaniok s így a kora reggeltől késő éjjelig az iskolák igazgatói az intézet kapuit egyrészt egymás miatt, másrészt a vendég intézmények érdekében nyitva tartani kénytelenek, minek eredményeképen az iskolaépület hosszú évek megszakása folytán az utcáé lett; mindenki szabadon ki és bejár abban, ami ellen ma már tiltakozni is nehéz. Súlyosbitja a helyzetet a két polgári iskola igazgatásának kettéválasztása is e szűk és közös épületben s a fiuiskolánál is népesebb leányiskola teremhiánya. Hiszen két külön igazgatás alatt álló iskolának két igazgatói irodára és két tanárszobára van szüksége, a külön szertárak szükségességét nem is említve. Már most a leányiskola 9 osztályterméből egyet irodának kellett berendezni s a kitelepített osztályt a rajzteremben kellett elhelyeznünk. Így a 9 osztályos iskolának rajzterme sincs, a leányiskolánál nélkülözhetetlen külön kézimunkateremről szó sem lehet, hiszen az iskola 14 rendes tagból álló tanártestületének sincs külön szobája, hol az órák közeit megpihenve vagy óráikra készülve tölthetnék, hanem a férfi tanárikarral együtt egy szűk szobában nyer közös otthont. Igazán csak a tanártestületek derékségén mulik, hogy ily lehetetlen, súlyos nehézségeket a legnagyobb türelemmel, jóakarattal, megértéssel és áldozatkészséggel legyőzve, a hivatásuknak oly dicséretes módon megfelelnek. A helyzet tarthatatlanságát a laikusok is átlátják; a szülői értekezleten összegyűlt szülők százai türelmetlenül sürgették a helyzet orvoslását. Az igazgató mindent elkövetett a szülők megnyugtására és tárgyalásokba bocsátkozott az iskolaépület fenntartó hatóságaival. A város legilletékesebb tényezői a legteljesebb mértékben átlátják a helyzet súlyos voltát, a legmelegebb érdeklődéssel s igaz jóakarattal vannak iskolánk iránt, sajnos azonban a Trianon sujtotta város anyagi leromlása véleményük szerint a közeli években sem teszi lehetővé, hogy a város a leányiskolának külön épületet emelhessen s csak a kormányzat áldozatkészége juttathatná végleges otthonhoz intézetünket. Az igazgató azonban komoly ígéretet nyert, hogy a gyökeres megoldásig is, a nyár folyamán az épület egyik elkülöníthető fele megfelelő intézkedésekkel szabaddá tétetik s így a leányiskolának ez épületrészben való elkülönítése lehetővé válik. Bár ennek megvalósulása a helyzet javításának igazán csak a legelső lépését fogja jelenteni, mégis mindazok, kik az első lépést megteszik vagy azt jóakarattal, megértéssel megkönyítik, az intézet és a szülői társadalom egészének igaz hálájára számíthatnak. Kötelességszerűen ehelyen is hódoló tisztelettel felhívom a magas kormányfigyelmét a most vázoltakra, mi pedig az orvoslást várva, bizó lélekkel, szívünkben reménységgel és hittel, továbbra is odaadással teljesítjük áldozatteljes hivatásunkat szegény árva nemzetünk szebb jövőjének biztosításáért.

Iskolánk 1928—29. évének története. Oktató-nevelő munkásságunk sok apró mozzanatából alakul egységes egészé. Egész tevékenységünket az iskola és növendékeink iránti szeretet vezérelte s ennek köszönhető, hogy oly mostoha körülmények és sokszor elháríthatatlannak látszó nehézségek dacára is az alább következőkben mégis oly eredményekről szólhat becsületos számadásunk.

Javitó-, pót- és felvételi vizsgálatok. Augusztus 30-iki javítóvizsgálaton megjelent 4 I. o., 7 II. o., 11 III. o. és 1 IV. o. tanuló, összesen tehát 23 tanuló, kik közül sikerrel vizsgázott 21. osztályismétlésre utasított 2 tanuló.

Augusztus 31-én 1 tanuló pótvizsgálatot tett a III. osztály tananyagából s vizs. bizottság határozata szerint a vizsgázó a IV. osztályba léphet.

Ugyancsak aug. 31-én tett javító vizsgálatot 1 I. o. rendes 1 III. o. magántanuló s mind a ketten megfelelő felsőbb osztályba léphettek.

Aug. 29-én és szept. 3-án tartottuk meg az elemi iskola V., illetve VI. osztályát végzett tanulók *felvételi vizsgálatát*, kik közül a vizsgálatok eredményeképpen 9 jelentkezőből 7 a II. és 2 a III. osztályba vétetett fel.

A **beiratások** július hó 1—3, a pótbeiratások szeptember hó 1—2. napjain voltak, de felvettünk tanulókat szeptember hó folyamán is. Az összes beiratkozottak megoszlása osztályok szerint a következő: I. o. 71; II. o. 87; III. o. 84; IV. o. 86; összesen 328. E szám az előző évhez képest 38 tanulóval kisebb, ami a Trianon verte város szerencsétlen anyagi viszonyaitól és azon körülményből magyarázható, hogy a háborus gyermekhiány még mindig érezteti hatását a középfoku iskolák népesedésénél. E létszámot 9 osztályban osztottuk el az alábbiak szerint: I. a) 36, I. b) 35, II. a) 43, II. b) 44, III. a) 32, III. b) 42, IV. a) 29, IV. b) 28, IV. c) 29 tanulóval.

A **tanév ünnepélyes megnyitása** szeptember 5-én istentisztelettel kezdődött, majd az intézet tornatermében összegyűlt tanártestületek és tanulóifjuság ünnepélyével ért véget. A következő 2 nap a késői nyári tatarozások miatt eltolódott padlóolajozások megszáradására kellett várunk s ezt az időt használtuk fel a segélykönyvtári tankönyvek kiosztására. Szept. 10-én reggel 8 órakor kezdődtek meg a rendes tanítások, melyek a februárban kiadott járványszünet idejét kivéven, a tanév végéig megszakítás nélkül folytak.

Tandijmentesség. Tandijmentességért folyamodott 122 rendes és 4 magántanuló. Egész vagy részbeni mentességben részesült 115 rendes és magántanuló. Az elengedett tandij összege a rendes tanulóknál 1281 pengő, a magántanulóknál 56 pengő, összesen tehát 1337 pengő. Ezen kívül a közalkalmazottak, a hadirokkantak gyermekei és a hadiárvák a rendes fizetőkkel szemben 50%-os tandijkedvezményben részesültek.

Tantárgyak alól való felmentés. A Rendt. Sz. 92. §-a alapján a rajz és a kézimunka alól 6 tanuló, a testgyakorlás alól pedig 12 tanuló nyert tisztí orvosi bizonyítvány alapján felmentést.

A tanártestület személyi változásai. A Nm. V. K. M. urnak 56.568/1928. VI. sz. rendeletével ugy adminisztratív, mint pedagógiai szempontból újra szétválasztotta a helybeli polgári fiu- és leányiskolákat s a leányiskola igazgatását Polónyi György móri áll. polg. leányiskola igazgatójának áthelyezésével ez utóbbira bizta, ki új állomáshelyét 1928. évi augusztus hó 29-én a kir. Tanfelügyelő Ur jelenlétében történt hivatal-átvétellel el is foglalta. Ugyancsak a nm. V. K. Miniszter Urnak fenti számú rendeletével helyeztetett az iskolához Polónyiné Obetkó Sarolta móri áll. polg. leányiskola rendes tanára is. A tanártestület 1928. augusztus hó 29. és 30.-i alakuló értekezleteken mondott meleg búcsút Németh Mihály volt igazgatójának, illetve szeretettel köszöntötte két új kartársát: az új igazgatót és nejét, akik jóakaratot, megértést és ügyszeretetet hoztak magukkal régi kedves állomásaikról. Az első

félév végén Kerecsy Géza polg. fiúiskolai kartárs a nm. V. K. Miniszter Urnak rendelkezése folytán a budakeszi iskolaszanatúriumban nyert ideiglenes beosztást s távolmaradásának idejére átmenetileg Fritz Celesztin kartársnőnk óraszámának feléig a fiúiskola kisegítésére is kapott beosztást s így nevezett kartársnőnk a tanév második felében nálunk csak heti 10 órában taníthatott. A tanári karban egyéb változás nem történt. Sajnos, szabadságolásokra is volt szükség. Kir. Tanfelügyelő Ur 5017/928. és 5214/928. számú rendeletei alapján 1928. augusztus 28-tól szeptember 20-ig betegség címén szabadságon volt Kettingné Nagy Erzsébet kartársnőnk; Kir. Tanfelügyelő Ur 347/929. sz. rendelete alapján jan. 3-tól jan. 25-ig betegség címén Takách Olga kartársnőnk és végül ugyancsak a kir. Tanfelügyelő Ur 457/929. és 1311/929. sz. rendeletei alapján január hó 25-től ápr. 19-ig betegség címén Blázy Mária kartársnőnk volt szabadságon. A távollevők rövidebb mulasztásait mindig a tanártestület tagjai helyettesítették lehetőleg szakszerű beosztással, Blázy Mária kartársnő szabadságának második félévre eső idején új tantárgybeosztással láttattak el órái. Az így ellátott 121 óra az alábbi kimutatásban a mulasztó órái közé be van számítva, helyettesítőjükként pedig a tanártestület szerepel.

A tanártestület 1928/29. tanévi óramulasztásait és helyettesítéseit az alábbiak tüntetik fel:

	N é v	Hány órát mulasztott			Hány órát helyettesített		
		I. félév	II. félév	összes. n	I. félév	II. félév	összesen
1	Polonyi György igazgató	nem tanított	5	5	35	13	48
2	Blázy Mária	47	121	168	15	5(+16)	20(+16)
3	Deákné Viola Mária	24	7	31	13	13	26
4	Fritz Celesztin	—	—	—	30	22	52
5	Dr. Horvátné K. Erzsébet	7	2	9	16	9	25
6	Kettingné N. Erzsébet	57	13	70	8	6	14
7	Laitinné H. Eszter	21	9	30	21	14	35
8	Mantuano Mária ig. h.	14	3	17	59	39	98
9	Némethné W. Ilona	38	47	85	12	5	17
10	Planderné Z. Anna	—	41	41	20	10	30
11	Polonyiné O. Sarolta	6	—	6	27	14	41
12	Raffaelli Anna	—	12	12	25	17	42
13	Takách Olga	81	45	126	10	9	19
14	Twrdy Anna	17	18	35	21	10	31
15	Tanártestület	—	—	—	—	121	121
Összesen				635			619(+16)

E szám feltűnően nagy s bizony a tanártestület gyenge egészségi állapotára mutat; e szám akkor is nagy, ha figyelembe vesszük az elmúlt kegyetlen hideg és hosszú tél s városunkban oly nagy mérvben elterjedt náthaláz szomorú következményeit is. Bizony a tanártestület egészségesebb tagjaira a folytonos helyettesítésekből oly többletmunka hárult, mely próbára tette teljesítőképességüket. Szerencsére azonban az odaadó egyszerű erőt adott a nehézségek leküzdéséhez s megállapíthatom, hogy a tananyagot mindig sikerült rendesen feldolgozni és az iskola munkássága a tanév végén meghozta azt a közepesnél jobb általános eredményt, melyet a statisztikai táblázat szemléltet. — Némi vigaszt nyújt és reményre jogosít a mulasztásoknak a jövőben való szerencsésebb alakulására az utolsó 3 tanév mulasztásainak összehasonlítása, mert míg az 1926—27. tanévben a mulasztások az 1150 órát is meghaladták, addig az 1927—28. tanévben már 990 órára

csökkentek s a mostani 1928—29. tanév 635 órás mulasztása a hosszú kemény tél s az általános járvány mellett, a tanártestület egészségi állapotának s ezzel munkabírásának örvendetes és biztos javulásáról tanuskodik s reméljük, hogy a javulás már a legközelebbi időben a normális állapotot fogja meghozni. E reményre jogosít a tanártestület egész éven át tanusított munkakedve, ügyszeretete és odaadása, mellyel ily nehéz viszonyok között is, kötelességei mellett mindig példásan kitarított.

Az iskola tanulmányi ügyei. A tanév folyamán a tanári kar 2 alakuló-, 3 módszeres-, 9 rendes-, 4 ellenőrző, illetve osztályozó-, 4 rendkívüli- és 1 évváró értekezletet tartott. Az első módszeres értekezleten az iskolai munka általános főszabályainak megtárgyalásán kívül, megbeszéltük az iskolai fegyelem és felügyeletre, a szülőkkel való érintkezésre vonatkozó végleges megállapodásokat; megtárgyaltuk az írásbeli dolgozatok iratásánál s azok javításánál követendő irányelveket s megállapítottuk a tanmenetekbe beillesztendő kisebb tanulmányi kirándulások és két utazással egybekötött tanulmányi utunk tervezetét. A második módszeres értekezleten több kisebb paedagógiai kérdés megvitatásán kívül a magyar nyelv tanításának módszerével foglalkoztunk behatóan. Az I. és II. osztály tananyagainak feldolgozásáról Planderné Zimits Anna, a stilisztika, költészetten és irodalomtörténet tanításáról pedig Deákné Viola Mária kartársnők tartottak komoly, mélyenszántó, értékes előadást. A harmadik módszeres értekezlet főtárgya volt a német nyelv tanításának módszere, mely kérdést behatóan, gazdag tapasztalatokra támaszkodva Mantuano Mária kartársnő tárgyalta tanulságos előadásban, de az értekezleteken a főelőadókon kívül a megindult eszmecserékben az igazgató vezetésével a tanártestület többi szakos tagja is eleven részt vett. A többi értekezlet irányította nevelő-oktató munkásságunkat s tette lehetővé az egységes és összhangzatos együttműködést. Tárgyukat képezte az iskolai élet minden mozzanata; a felszínre vetődő tapasztalatok, paedagógiai, módszertani, fegyelmi kérdések; az igazgató rendes havi látogatásai s általában a hospitálások tapasztalatai; a felettes hatóságok rendeleteinek ismertetése s a rájuk vonatkozó határozatok.

Munkánk az intézet szerencsétlen elhelyezése s az azzal összefüggő rendkívüli körülmények, továbbá a növendékek nagy részének szegénysége, sokszor nem megfelelő környezete, de különösen a rossz egészségi állapotokból folyó súlyos nehézségek dacára is célt ért s eredményességét az előmenetel statisztikája is illusztrálja. Hivatás-érzetből, odaadással, karöltve végzett munkásságukért e helyen is igaz köszönetet mondok kartársnőimnek. — Itt említem meg, hogy az iskola eredményét beküldtük a polgári iskolák országos versenyének bírálóbizottságához s a Négyesi László dr. egyetemi tanár ur Óméltósága, valamint Havas István, Petőfi Társaság tagja s országos egyesületünk elnöke, végül az Ifj. Polgárok Lapja Szerkesztőségének bírálata alapján Takács Edith IV. c) oszt. tanulóknak az első díjat nyerte, miről szóló dicsérő oklevelet Kornis Gyula dr. államtitkár ur Óméltósága is aláírta. Ezenkívül a versenyzőink közül még 19-en kaptak diszes bullás dicsérő oklevelet s az iskola nyelvész tanári kara ugyancsak kapott elismerő diszes okmányt sikerdus fáradozásáért.

Szülői értekezleteink arra szolgáltak, hogy az iskola és a szülői ház közötti kapocs minél bensőségesebbé váljék. Dec. 4-én több százra menő szülő jelent meg értekezletünkön, melyen Polonyi György igazgató volt az előadó. Részletesen szólt az iskola és a szülők érintkezésének,

az iskolai és családi nevelés összhangjának nagy jelentőségéről. Kifejti, hogy a szülői ház és az iskola együtt, egymást nélkülözhetetlenül kiegészítve, közösen nevelik a gyermeket, amiből következik, hogy a két nevelő tényezőnek egymást ismernie kell; a kapcsolatnak köztük sürűnek, sőt mondhatni folytonosnak kell lennie. Egyiknek tudnia kell, mit akar a másik, különben egymás tudtán kívül homlokegyenest ellenkező irányban dolgoznak, ami természetesen a gyermek nevelésének rovására történik, sőt azt teljesen lehetetlenné teszi. Azért szükséges, hogy a gyerekekről szerzett tapasztalataikat bizalommal kölcsönösen kicseréljék. Itt tért ki részletesen a tekintély tisztelet ápolásának nagy horderejére, mivel az a nevelés alappillérei közé tartozik. Az erkölcsi nevelés kérdésére térve, élénk színekkel festi a jelen könnyelmű, ledér gondolkodásmódját. Rámutat a divat esztelen, izléstelen tulkapásaira, a társas érintkezés elfajulásaira, a családi kötelekek meglazulására; a becsületesség, a komoly köteleességérzet kiveszésére, szóval rávilágított a mai erkölcsi bomlás folyamatára s a nyomában jövő rémes kilátásokra. Egyedüli orvosszernek állítja be a jó nevelést, melyet megint csak a szülő és az iskola együtt adhat, de adnia is kell, mert ezt nemcsak gyerekeink érdekei, hanem emberi érzésünk is követeli, de szent parancsnak a nemzet érdeke, annak fennmaradhatása, tehát egész jövője állítja élénk. Ezután részletes útmutatást ad a szülőknek a szoktatás és a példaadás varázserejű módjaira vonatkozólag, melyek a szülői ház legáldásosabb lehetőségei.

Februári szülői értekezletünket a nagy náthaláz-járvány miatt nem tarthattuk meg. Utolsó szülői értekezletünket május hó 5-én tartottuk, mely alkalommal megint több száz szülőt üdvözölhetett az igazgató az értekezleten. Itt, mint az első értekezleten is, újból szóba került iskolánk szerencsétlen elhelyezése és sajnos, nem sok megnyugtatót mondhatott az igazgató a közeljövő kilátásait illetőleg. Az értekezlet fénypontja volt Deákné Viola Mária tanárnő költői tollal megírt, igaz értéket nyújtó értekezése a szülők iránti tisztelet és az istenfélelem nagy horderejű kérdéseiről, mely értekezéssel a szülők osztatlan, lelkes tetszését váltotta ki.

Az igazgató néhány szava a szülőkhöz a nőnevelésről.

A nőnevelés ügye általános emberi és nemzeti szempontból oly nagy jelentőségű, hogy a rávonatkozó kérdésekre feleletet keresni minden fáradtságot megérdemel s ha e sorok írója — tekintettel az iskolai értesítőben elhelyezhető rövid cikk igen szűk kereteire — nem is bocsátkozhatik behatóbb tárgyalásba, néhány kérdőjel megvilágításával talán gondolkodóba ejti az érdekelt szülők egynéhányát s akkor már ez az eredmény is meghozza e sorok leírásának jogosultságát.

Mindent és mindenkit aszerint becsülünk meg, hogy milyen mértékben felel meg rendeltetésének, illetve hivatásának. A nagy egész szempontjából minden és mindenki fontos a maga helyén s szerepe áldásos, de átkos is lehet. A józan következtetés kívánja tehát, hogy minden és mindenki a legpontosabban arra a helyre jusson, amelyre való s ahol rendeltetésének a legjobban megfelelhet, különben csak erőltetett, tökéletlen, sőt legtöbb esetben káros, esetleg veszedelmes eredmények állhatnak elő.

Mily nagyjelentőségű kérdés a nőnek az emberiség munkafeladatainál való lelkiismeretes és okos elhelyezése, az eddigiekből is következik. Nagy horderejű tehát az a lelkiismeretesség, mellyel a nőt

testi és lelki tulajdonai alapján az őt megillető munka- és hivatás körébe állítjuk.

A nő istenadta hivatása a férfi mellett az emberiség fennmaradását lehetővé tenni, a küzdelmes életet a férfi oldalán megosztani, azt elviselhetőbbé, jobbá és szebbé varázsolni. Tehát a teremtés jótéteménye. A nevelés feladata pedig az, hogy erre a magasztos hivatására a nőt előkészítse és úgy testileg, mint lelkileg alkalmasabbá tegye. A nőnevelés főcélja a jó gazdaasszony, a hű hitves és a szerető áldozatkész anya nevelése. Ezen túlmenő célok kitűzése már csak a könyörtelen szükséggel való megalkuvással történik, mert a továbbiakban könnyen célt tévesztünk, sőt az isteni rendeltetést sok esetben botorul feláldozzuk. Emellett szól a közelmúlt és a jelen szomorú, sokszor borzalmas tanulsága is, mely a feminizmus tulhajtásaival szemben vétót kiált s még a háboru szülte kényszerű megalkuvás is megtorlást hozott. A szörnyü világégés a tűzbe parancsolta a férfit s a termelésnél megürült helyét kényszerűségből a nő foglalta el. A hozzátartozóiért élő-haló nő hősi önfeláldozással hozzálátott törékeny testének, érzékeny lelkének nem való kemény férfimunkához, de legtöbbször minden áldozatkészségre dacára csak ideig-óráig vagy csak fogyatékosan állhatta meg helyét s az erőit felülmúló munkakör számára rabszolga taposómalommá lett, melyben egymásután felörlődtek igazi hivatásának szent értékei s a háboru végén ott látjuk a testileg kimerült, lelkileg megrokkant, kifosztott nőt, mint a család szétrúgását követelő kommunizmus habzószáju dicsőítőjét.

Valamivel jobb sors jutott az üzemek irodai kezelési s inkább szellemi munkakörhöz került nőknek s bár a család meleg köréből kizrángatott szegény lényeknek is túllontól kijutott a tülekedő könyörtelen élet durvaságaiból, soha nem sejtett áldozatok hozva állásukért, melyek súlya alatt szintén vajmi kevesen őrizhették meg magasztos rendeltetésük értékeit, mégis helyükön maradhattak. Sajnos, az élet érzéketlen pontos gépekké nyütte őket, melyek igénytelen olcsósága állandóan kiszorította az igényesebb férfi munkaerőt, miáltal a nő nem élettársa, hanem versenytársa lett a férfinak azon a területen, amely egykor a férfinak megélhetést biztosított s lehetőséget adott arra is, hogy megfelelő szerény élettársat választva, családot alapíthattott s ezzel a nőt gyönyörű hivatásának magaslatára emelhette.

Most a nő éli a maga örömtelen, nyomorúságos robot életét akaratlanul is a mind veszedelmesebbé váló köznyomort fokozva. A boldogításra termett nő maga vigasztalan s így boldogításra már eleve képtelen; a férfiak ezrei pedig kenyérkereseti lehetőség híján, mint felesleges lények, boldogító családalapítási tervek helyett, az öngyilkosság örjítő gondolataival foglalkoznak. S a vesztett háboru okozta szörnyü gazdasági viszonyok nyomora ezzel is fokozódott, pedig a nyomor a bűn melegágya, a bűn elhatalmasodása pedig lassan aláássa a társadalom, a nemzet erőit is. Tehát ne versenytárs, hanem boldogító élettárs legyen a nő! Bizony százakkal és ezrekkal megtörtént, hogy éppen a világ teljes elvadultságának idején nem várta engesztelő otthon a halálmezőkről hazatérő, vérontáshoz szokott férfit; nem fogadta az odaadó meleg szeretet csitító lány hangja, nem sietett eléje a mindent simító, feledtető, szelidítő és békéltető családi élet nemtője, kinek biztató bűvös tekintete újra emberré varázsolhatta volna a hazakerült vad emberroncsot. Tehát nőt kell nevelni a nőből, ami annál könnyebb, mert maga az Isten adja, csak őrizni kell, óvni kell és nemesíteni kell! De ne engedjük vagy ne kényszerítsük a számára nem való érvényesü-

lési területekre: A nő legyen ápoló, orvos, nevelő, tanító, tanár, iparművész, művésznő, de ezen pályákra is csak a külön rátermettség és a félreismerhetetlen hivatásérzet vezérelje. Van ezer hasznothajtó ügyesség, mesterség, mely a családtól való elszakadás nélkül jó megélhetést biztosít az otthon védelme alatt is, de legyen a nő mindenekfelett egészséges, ügyes, dolgához értő, magán mindig segíteni tudó jó gazdasszony; gondos, családjáért élni, halni tudó szerető anya és hűséges hitves. Így lesz a nő annak a varázshatalmú szeretetnek a kimeríthetetlen forrása, mely a kis családon keresztül felüdíti, erősíti és átalakítja a szeretetért epedő társadalmat, nemzetet s megtermi a világbéke boldogító összhangját. A hit mellett a szeretet a világ egyetlen megváltója s ennek istenadta forrása a nő! — E forrás védelme, őrzése, ápolása, kristály tisztává tétele a nőnevelés áldásos feladata.

Vallásos és hazafias nevelés. Növendékeink vallásos és hazafias nevelése megkülönböztetett gondunkat képezte. A hitoktató kartársakkal való legjobb egyetértésben és karöltve óvtuk növendékeinket mindattól, ami lelkiviláguk fejlődését károsan befolyásolhatná. Hitbéli kötelességeik teljesítésének állandó szigorú ellenőrzéséről mindig gondoskodtunk. Róm. kath. vallású tanulóink az év folyamán többször gyóntak és áldoztak; tavasszal 3 napig közös lelkigyakorlaton vettek részt. Lelki életük elmélyítését célozza az iskola Eucharisztikus Leányszövetsége P. Pulyai Lambert hittanár odaadó, lelkes vezetése alatt. A Leányszövetség több éves multra tekint vissza. December 2-án új tagfelvételt tartott, melynek felemelő szertartását P. Mátés Hilár házfőnök plébános végezte, szívhez szóló beszédet intézve az új tagokhoz. A szövetség tagjainak száma 185 tanuló. Elnöke Takács Edith IV. c) o. tanuló; alelnökei: Erős Ella IV. b) o. t. és Ungár Etel IV. a) o. t.; titkára: Pintér Mária IV. a) o. t.; jegyzője; Kulcsár Mária IV. a) o. tanuló. A tagok havonta gyóntak és áldoztak. Gyűléseiket kéthetenként tartották, melyeknek tárgysorozatában a vezető hittanár rövid beszédei, vallásos tárgyú szavalatok, fölolvadások, tanulságos szindarabok szerepeltek. A föltámadási és Urnapi körmeneten a Leányszövetség saját zászlaja alatt vett részt. Külön dicséret illeti Twrdy Anna kartársnőnkét az egész éven át odaadással és nagy hozzáértéssel vezetett egyházi énektanításért s a külön leányiskolai dalárda sikerdus vezetéséért. Vezetése alatt működő énekkarunk látta el egész éven át a plébániai templom vasárnap reggeli miséinek összes énekszámait általános elismerés mellett.

A hazafias érzés felébresztése, ápolása, erősítése volt mindenkor egyik legszentebb feladatunk. Minden tantárgy keretében kihasználtuk az összes kínálkozó alkalmakat, hogy növendékeink hazafias érzését lángalobbantsuk. Ezt szolgálták mindenkori összejöveteleink, válogatott olvasmányaink, önképzőkori üléseink és összes ünnepségeink.

Iskolai ünnepélyeinket helyszüke miatt külön tartottuk, csak nov. 1-én a hősök sirjánál tartott emlékünnepélyt, tavasszal az iskola udvarán tartott Hősök fájának ünnepélyes ültetését tartottuk közösen a testvér polg. fiúiskolával. Közös volt azonban a fiú- és leánynövendékekből összeállított magas szinten álló vegyes énekkarunk Ketting Ferenc fiúiskolai kartárs művészi vezetése alatt, mely karunk az év folyamán több ízben szerepelt a város jótékonyági és művészeti alakulatainak ünnepségein s fényes sikereivel öregbítette eddigi hírnevét. Szép sikert arattak növendékeink a nagykanizsai Soc. Misszió felkérésére a misszióházban rendezett jótékonycélu Mikulás-est egész

műsorával. Itt említem meg, hogy az énekszámokon kívül becsületet szereztek növendékeink az intézetnek bájos magyar és napernyős táncszámaikkal, valamint rövid szindarabbal, monológgal és szavaltokkal, melyek rendezéséért a missziós hölgyeken kívül dr. Horváthné Kenedy Erzsébet, Planderné Zimits Anna, Takách Olga, Fritz Celesztin és Raffaelli Anna kartársnőket illeti őszinte elismerés. — A nagykanizsai Zrinyi Miklós Irod. és Művészeti Kör június hó 16-iki Zrinyi-ünnepélyén vegyes énekarunk magas színvonalon álló énekszámait valóságos tapsvihart váltottak ki a fellelkesült ünneplő közönségből. Minden külső vendégszereplésünkkel csak osztatlan elismerést érdemeltek ki növendékeink.

Ünnepélyeink műsora: Október 6-án Polónyiné Obetko Sarolta kartársnő ünnepi beszédben méltatta a nap jelentőségét. Herzfeld Erzsébet I. b) oszt. tan. Barna László: A kézcsók c. költeményét; Szabó Ilona II. b) o. tan. Baja Mihály: Magyar harangok c. költeményét; Senkó Teréz III. a) o. tan. Hajdu István: A halhatatlan tizenhárom c. költeményét; Pintér Mária IV. a) o. tan. Táborny Piroska: Október c. költeményét szavalta. Vegyeskarunk énekszámait.

November 1-én, a hősök gyászünnepélyén Horváth Rózsa IV. b) o. tan. Farkas Imre: Idegen sir c. költeményét adta elő. Vegyeskarunk énekszámait.

Március 15-én Planderné Zimits Anna kartársnő tartott beszédet. Wagner Zsuzsi IV. c) o. tan. Végvári: Nagy magyar télben picike tüzek; Horváth Margit III. a) o. tan. Nagy Vince: Magyar bánat; Horváth Piroska III. o. t. Táborny Piroska: Ünnepi harangok; Erős Ella IV. b) o. tan. Szatmáry István: Nem, nem, soha c. költeményét szavalta. Vegyeskarunk énekszámokat adott elő.

Június hó 8-án. Légrádon a trianoni határnál tartott Zrinyi ünnepélyünk leírása a Légrádi kirándulásunk cím alatt szerepel. Ugyanott tartottuk a madarak és fák napját is.

Június 24-én az ifj. önképzőkör nyilvános diszgyűlésén tartottuk meg az anya- és csecsemővédelem ünnepét. Wagner Zsuzsi IV. c) o. t. tartott előadást a védelem jelentőségéről. Horváth Margit III. a) o. t. Feleki Sándor: Amig anyád van, Pintér Mária IV. a) o. t. Váradi Antal: Melyiket, Szarka Anna IV. a) o. t. Feleki Sándor: Magyar leány keseregése és Gálos Magda IV. b) o. t. Feleki Sándor: Székely leány vigasztalása c. költeményét szavalta. Pintér Ibolya és Bittera Magdolna IV. c) o. t. melodramát adtak elő. Polónyi György igazg. záróbeszéde.

Tornaünnepélyünket június hó 16-án tartottuk meg a Zrinyi sportpályán, a helybeli honvéd gyalogezred zenekarának kísérete mellett, hatalmas s a társadalom minden rétegét magában foglaló diszes közönség előtt oly sikerrel, mely méitó volt Raffaelli Anna tornatanár fáradságot nem ismerő, odaadásteljes, lelkes munkásságához. Az intézet nevében is hálás köszönetet mondok e helyen is Krátky István főjegyző úrnak azért a meleg, szép zárószóért, amellyel ifjuságunkat a tornaünnepély végén üdvözölte s őket a rájuk váró gyönyörű nemzeti hivatásra figyelmeztette. Ugyancsak köszönetemet nyilvánítom Sabján Gyula dr. polgármester úr, Hajdu Gyula dr. gond. elnök úr, valamint a katonai parancsnokságok részéről megjelent mélyen tisztelt uraknak, továbbá az intézetek mélyen tisztelt képviselőinek azért a megtisztelő érdeklődésért, mely őket ünnepélyünkre hozta.

Tanulmányi kirándulásainkról az értesítő más helyén már szólottunk; itt még annyit, hogy kisebb kirándulásokat is tartottunk. Ősszel és tavasszal több kisebb földrajzi és természetrajzi kirándulást

a határba. Több ízben látogatást tettünk helybeli kertészetekben, takácsműhelyekben, szesz- és sörgyárakban; megtekintettük a csecsemő otthont, a posta, telefon és távíró állomását stb., szóval megragadtunk minden kínálkozó alkalmat, hogy növendékeink ismereteit gyarapítsuk s ehez minél bővebb tapasztalati alapot nyujtsunk.

Itt említem meg az *oktatófilmelőadásokat* is, melyeken rendszeresen résztvettünk. Ezek előadói voltak: Raffaelli Anna (3), Deákné Viola Mária (1), Polónyiné Obetkó Sarolta (1), Mantuano Mária (2), Planderné Zimits Anna (1) tanárok.

Ifjusági önképzőkör. A kör ebben az évben is lelkes, szép munkát végzett. Tevékenységének minden mozzanatán ott csillogott a nagyra-hivatott magyar ifjuság tudatos cselekvőkészsége és szívós élniakarása, a munka és szorgalom fegyverében bizva.

A kör szeptemberben alakult meg újból. Elnök lett: Simon Mária IV. A) oszt., jegyző: Bruncsics Karolin IV. B) oszt., titkár: Pintér Ibolyka IV. C) oszt., pénztáros: Bittera Magdolna IV. C) oszt. tanuló.

Gyűlést havonként egyszer tartottunk. Tárgysorozatát írásbeli dolgozatok, szabad előadások, szavalatok, ének- és zeneszámok, továbbá rajzok és kézimunkák alkották.

A növendékek örömmel vállalkoztak előadásra és kedves buzgalommal igyekeztek szerepüket kifogástalan kidolgozásban bemutatni.

A fogalmazási készség fokozása céljából résztvettünk az Ifju Polgárok lapjában közzétett irodalmi pályázatokon és ennek eredményeképpen nyert dicsérő elismerés buzdítás volt az önképzőkör további működéséhez.

A helyes fellépést és előadóképességet nyilvános iskolai ünnepélyek keretében gyakorolták a tagok. Egy-egy ilyen ünnepi alkalom szinte eggyé forrasztotta a munkás hazafiság szellemében fejlődő ifjuság lelkét és szemük fénylő ragyogásában az eljövendő Nagymagyarország lángja égett,

Diszgyűlés keretében emlékeztünk meg fenkölt lelkű, eszményi nőalakjainkról, nevezetesen: Petőfi Sándorné és gr. Brunswick Terézről.

Brunswick Teréz, a kiváló gyermekbarát, annyi gyöngédséget, nőies bájt sugárzott századok távlatán keresztül a fogékony leánylelkekbe, hogy rajongó lelkesedéssel tanulták meg és adták elő a szebbnél-szebb, csengő-bongó versikéket, apró emberkék tündérmeséit.

A női hivatás értékes igazgyöngyei csillantak meg a szivből jövő buzgalomban.

Évvégén az anya- és csecsemővédelem magasztos gondolatát ünnepeltük meg, kedvesen összeállított műsorral.

Ha elgondoljuk, hogy e kietlen jelenben alig van vérző magyar szivünknek egy parányi biztató reménye, a régi boldog idők feltámasztásához, akkor lelkünk örömmel fogódzik bele ebbe a lelkes, dolgozni akaró fiatal magyar gárdába, amelynek győztes lobogója lesz a mi munkánk legfényesebb glóriája.

Az önképzőkör szorgalmas, tevékeny tagjai közül külön dicséretet érdemelnek: Horváth Margit III. A) oszt., Halász Emma, Horváth Piroska III. B) oszt., Gyurovszky Irén, Pintér Mária IV. A) oszt., Horváth Rózi, Erős Ella, Gálos Magdolna IV. B) oszt., Wágner Zsuzsanna, Klein Viktória IV. C) oszt. tanulók.

Kézimunkában dicséretesek: Szarka Anna, Váradi Irén IV. A) oszt., Kostein Teréz IV. C) oszt. tanulók.

Az önképzőköri könyvtár néhány szép és értékes könyvvel gyarapodott. *Deákné, Viola Mária*, tanár-elnök.

Ifjusági Vöröskereszt. Csoportunk október hónap első felében alakult meg. A tagok sokoldalú elfoglaltsága miatt, a rendelkezésünkre álló kevés időt iparkodtunk az Ifjusági Vöröskereszt Egylet nemes céljainak megvalósítására felhasználni.

Működésünk iránya szociális, közügyességi és egészségügyi.

Üléseinken egészségügyi megbeszéléseket tartottunk a rendről, tisztaságról, a testedzésről, a betegségek elkerülésének módjairól. Vezető tanár az osztályok élére egészségügyi felügyelőket állított.

A munkadélutánokon hasznos és kedves munkákat állítottunk elő: csinos diszkosárkákat, pamutvirágokat, apró szobadiszeket, aktaboritékokat iskolai irodánk részére. 100 darab papírrózsát készítettünk a jó-tékony nőegyleti vásárra.

Meglevő pénzalapunkból mentőszekrényt vásároltunk, ugyancsak ebből fedezzük azt a 100 darab Vöröskeresztes folyóiratot is, melyet havonként 10 szegény tanuló között kiosztottunk.

Az amerikai Vöröskeresztes tanulóifjuság az idén is megemlékezett szeretetadományaival magyar vöröskeresztes társairól.

Adományaikból 10 csomagot kapott a mi leányiskolánk.

A csomagok tartalmának kiosztása ünnepség keretében folyt le és igen nagy örömet okozott. Minden tag egyformán részesült az adományból.

A kis juniorok szép köszönő levelet irtak amerikai Vöröskeresztes társaiknak, a kedves megemlékezésért.

Juniorjaink folyó tanévben is gyakorolták az irgalmas szeretetet. A tagok maguk között ruhaneműeket gyűjtöttek.

Tizennégy szegény tanulót segítettünk jó meleg felsőruhákkal, kabáttal, sapkával, cipővel, fehérneművel, játékkal,

Működésünk f. évi június hó 12-én tartott üléssel záródott. *Takách Olga*, vezetőtanár.

Leányiskola Sportkörének beszámolója az 1928—29. tanév működéséről. A sportkör neve: Nagykanizsai Polgári Leányiskola Sportköre. A sportkör kerülete: Székesfehérvár, csoport: Keszthely. A sportkör megalakulási ideje: 1926. A sportkör tiszteletbeli elnöke: Polónyi György igazgató. A sportkör vezetőtanára neve és lakáscíme: Raffaelli Anita Nagykanizsa, Csengery-u 33. A sportkör vezetője testnevelési tanár-e? igen. Az intézet tanulóinak teljes létszáma: 328. A magántanulók száma: 14. A testgyakorlás alól felmentettek száma: 12. A testnevelési alapra fizető tanulók száma összesen: 342. A testnevelési alap fizetése alól felmentettek száma: —. A sportkörben működő tagok száma korosztályonként: I. korosztály (10—12 évesek): 136. II. korosztály (12—14 évesek): 162. Összesen: 298. A működő szakosztályok: játék, torna, atlétika. Van-e az intézetnek tornaterme? Tornatermünk közös a fiúiskoláéval, 159 m², padlója deszka. Játékra alkalmas udvarunk területe 390 m². Van-e az intézetnek külön játszótér? nincs. Van-e uszoda? nincs. Téli sport üzésére van-e mód? csak korcsolyázásra. Kisok versenyen nem vettünk részt, házi versenyt ezidén nem rendeztünk. A jelen tanévben testnevelési járulékából befolyt 40%-os részesedés: 328·32 P. A jelen tanévben befolyt egyéb bevételek összege: 92— P. A sportkör jelen tanévi összes kiadása: 63·44 P. Maradvány: 356·88 P.

Alakuló gyűlésünket okt. 3-án tartottuk meg. A tisztikar a következőképp alakult meg: Ifj. elnök: Pintér Ibolya IV. c) oszt. tan. Al-elnök: Kádár Erzsébet III. b) oszt. tan. Titkár: Brand Ibolya IV. b) oszt. tan. Szertárosok: Donáth Karolin IV. c) oszt. és Pint Rózi IV. b)

oszt. tanulók. Az ifjusági elnök és szertárosok külön dicséretet érdemelnék tisztségük buzgó elvégzéséért.

Junius 16-án tartottuk a Zrinyi sportpályán jólsikerült tornaünnepélyünket, melyen a sportkör tagjai különösen zászlógyakorlataikkal és magyar táncukkal érdemelték ki a nagyszámu közönség osztatlan tetszését.

Raffaelli Anita, vezető tanár.

Tanulóink egészségi állapota bizony nem a legjobb. Növendékeink igen nagy része a különben is beteg gazdasági életü város szegényebb rétegeiből valók s bizony a szűk és nedves lakások okozta bajok is súlyosbitják az egészségi állapotokat. Maga az iskolaépület pedig a bevezetőben vázolt higiéniai fogvatkozások miatt teljesen alkalmatlan arra, hogy a növendékek jobb testi fejlődésének elősegítője lehessen. Sajnos, sokan gyenge szervezetűek, vérszegények, sőt tüdőcsucshurutosak és többen heteken át nem járhattak iskolába, mert állandó gyógykezelésre szorultak. Komoly szociális bajjal állunk szemben, melyet csak a gazdasági helyzet megjavulása gyógyíthat meg, de ezen az iskola új rendes, egészséges elhelyezése is sokat segíthetne.

Dr. Goda Lipót tisztí főorvos úr az intézetet a tanév folyamán 3 ízben látogatta meg,

E fejezet szomorú részleteként megilletődve jelentem, hogy intézetünk két példás magaviseletű, dicséretes szorgalmú derék tanulója, Tóth Teréz IV. c) osztályos és Kőszeghy Magda III. a) osztályos tanulók mindnyájunk fájdalomra korai sirba szállottak. Mindkettőjük lelkiüdvéért hő imánk szállott az Egek Urához,

Hivatalos iskolalátogatást folyó évi május hó 10—16-ig vitéz Barnabás István dr., kir. tanfelügyelő úr tartott. Ugyancsak májusban 30—31-én látogatott meg bennünket vitéz Elek József testnevelési felügyelő úr is. A karácsonyi mag. vizsg. elnökölt vitéz Barnabás István dr. kir. tanf. úr, a juniusi mag. vizsg.-on Nährer Mátyás polg. isk. felügy. úr.

A jótékonyág gyakorlásában is résztvettek növendékeink erkölcsi tőkéikkel, midőn a szegény gyermekek ingyen ebéd actiójának támogatására Mikulás estét rendeztek. Megspórolt filléreikből pedig 62·38 P-t gyűjtöttek Tóth Teréz megboldogult társnőjük temetési költségeire.

Segélykönyvtárunk az 1928—29. isk. évben 56 darab tankönyvvel gyarapodott 146·14 P értékben. Könyvsegélyben 74 növendéket részesítettünk, kik között 207 könyvet osztottunk ki. Növendékeinket elsősorban a tekintélyes tandíjkedvezményekkel segítettük, melyekről a tandíjmentesség rovatában szólottunk. Ehhez járult a tankönyvsegély s végül az iskola pénztárából két tanulónk keszthelyi kirándulási költségeit fedeztük és 23 tanuló egy-egy pengő segélyben részesült.

Példás magaviseletű és szorgalmas tanulóink jutalmazására nemeslelkű tanügybarátok adakozásából annyi jutalom állott rendelkezésre, hogy jeleseink többségét megjutalmazhattuk. A részletezés a Jutalmazások cím alatt található.

Szertárak és iskolai felszerelésünk. A felszerelés tekintetében sajnos, nem dicsekedhetünk. A szertárak legnagyobb része a testvér fiuiskola kezelésében áll s a leányiskolának alig van néhány darabja, azok is eddig inkább mint a fiuiskolai szertárak kiegészítő részei szerepeltek. A leányiskola egész felszerelése most van leltározás alatt. *Új beszerzéseink:* Az ifj. könyvtár Petőfi jubiláris kiadása 96 P, Nagykanizsa Monografiája 25 P. *Tanári könyvtárunk:* Zalai Évkönyv 2 kötet 9 P. A nm. V. K, Min. Urnak ajándékképpen beérkezett Debreceni Szemle, Napkelet és Muzsika c. értékes folyóiratok 1929. évi

jan.—május havi számai. A *bútorzat* gyarapodott a legnagyobb tétellel, mert a nm. V. K. Min. megengedte, hogy a különvált leányiskola igazgatói irodája és tanári szobája bebútoroztassék. Az új bútorzatra 994 pengő, a Wertheim pénzszekrény beszerzésére 160 pengő utalványoztatott az ügyszóltály megértő és áldozatkész javaslatára.

Itt bátorokodom javasolni, hogy az elnéptelenedés folytán most beszüdő polg. iskolák felszerelése az illető iskolák új megnyitásáig a hiányos felszerelésű nagy polg. iskolákhoz utaltassék át. Mily örömmel vállalnánk pl. természettudományi felszereléseket, tanári könyvtárt, szekrényeket, varrógépeket és különösen zongorát, mert iskolánknak egyetlen hangszere sincs.

A **magánvizsgálatokat** folyó tanévben dec. 17-én és 20-án tartottuk vitéz Barnabás István dr. kir. tanfelügyelő ur elnöklete alatt. Junius hó 10—11. és 18—19-én tartott vizsgálatokon Nährer Mátyás polg. isk. felügyelő ur elnökölt.

A **tanév befejezésének munkálatait** a következő sorrendben ejtettük meg: Junius 9-én az ev. vallásu tanulók hittanvizsgája, 12—22-ig összefoglalások. 13-án ref. hittanvizsga, 15-én r. kath. tanulók hittanvizsgája, 16-án tornaünnepély, 21-én izr. hittanvizsga, 24-én osztályozó értekezlet, 28-án évváró értekezlet és 29-én az iskolai év ünnepélyes bezárása.

Jutalmazások. Iskolánk megosztályozott 318 tanulója közül 61 általános jeles bizonyítványt érdemelt. Adományszüke miatt azonban csak 10 tanuló kaphatott 5—5 pengő pénzjutalmat és 22 tanuló könyvjutalmat; többi jelesünket tanártestületi dicséretben részesítettük.

Rendelkezésünkre állott jutalmakat az alábbi nemes lelkü tanügybarátoknak köszönhetjük: Nagykanizsai Gazd. Bank Rt. 25 P, a nagykanizsai I. és II. számú m. kir. postahivatalok tisztikara 15 P, a tanártestület 10 P, Fischel Fülöp Fiai cég 7 kötet jutalomkönyvet, Franklin Társulat 5, Gutenberg Nyomda 4, Mair Nővérek 2 és Schless Testvérek 4 jutalomkönyvet adományoztak.

A tanártestület hálás köszönettel fogadta a lelkes tanügybarátok nemes áldozatkészségét s ezt az igazgató e helyen is tolmácsolja.

Pénzjutalmat kaptak: Kuzsner Mária I. a), Kálovits Anna I. b), Varga Margit II. a), Juhász Magda II. b) Heim Lujza III. a), Hutter Erzsébet III. b), Somogyi Ilona III. b), Horváth Rózsa IV. b), Szily Mária IV. c) és Takács Edith IV. c) oszt. tanulók.

Könyvjutalomban részesült: Gál Rózsa I. a), Pölöskei Anna I. a), Gál Ilona I. b), Puchy Erzsébet I. b), Mészáros Anna II. a), Ungár Edith II. a), Klasszán Zsuzsi II. b), Szabó Ilona II. b), Bencze Ilona III. a), Horváth Margit III. a), Kováts Erzsébet III. a), Horváth Piroska III. b), Kádár Erzsébet III. b), Bettelheim Mária III. b), Kumi Jolán IV. a), Simon Mária IV. a), Ungár Etelka IV. a), Brand Ibolya IV. b), Erős Ella IV. b), Kirschner Katalin IV. b), Pintér Ibolya IV. c), és Wagner Zsuzsi IV. c) oszt. tanulók.

A helyesirási és fogalmazási országos verseny jutalmazottjai: Az első díj nyertese: Takács Edith IV. c) oszt. tanuló. Dicsérő oklevelet nyertek: Farkas Irma, Gaál Ilona, Jelenek Szilárdka I. o., Hibsche Etelka, Major Mária II. o., Bencze Ilona, Heim Lujza, Somogyi Ilona, Ritscher Julia III. o., Druzsina Izabella, Erős Ella, Kumi Jolán, Pintér Ibolyka, Sorer Margit és Wagner Zsuzsanna IV. o. tanulók. — A magyar héttel kapcsolatos önképzőkori pályázaton dicsérő oklevelet kaptak: Juhász Mária III. o., Bruncsics Karolin, Davidovics Anna és Erős Ella IV. o. tanulók.

Polónyi György, igazgató.

IV.

A tanári testület iskolai elfoglaltsága és társadalmi szereplése.

1. *Polónyi György* igazgató, nyelv- és történettudományi szakos okl. polg. isk. tanár. Az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesület, a Magyar Pædagogiai Társaság, a Nagykanizsai Polgári Egylet tagja, az Isk. Szanat. igazg. tagja, a Nagykanizsai Zrinyi Irodalmi és Művészeti Kör választmányi tagja. Az iskola gondnoka és a felszerelés öre. Az I. félévben beosztott órái nem voltak. A II. félévben tanította a természetrajzot az I. B) osztályban, heti 3 órában. Működési éveinek száma 20, ebből igazgatói 12.

2. *Blázy Mária* rendes tanár, mennyiség és term. tud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, a MANSz., Szoc. Misszió Társ. és Ker. Tisztviselőnk Egyesületének tagja. Tanította a számtant az I. b) osztályban heti 4, a II. b) oszt.-ban heti 3, a III. b) oszt.-ban heti 2, a fizikát a IV. a) oszt.-ban heti 3, a IV. b) oszt.-ban heti 3, az éneket az I. a), I. b), II. a), II. b) osztályokban heti 1—1 órában. Heti óráinak száma 19. A II. b) oszt. főnöke. A természettani szerek öre. Működési éveinek száma 13.

3. *Deákné Viola Mária* rendes tanár, a nyelv- és történettudom. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, a Zrinyi Irodalmi és Művészeti Kör és a MANSz. tagja. Tanította a magyar nyelvet az I. a) oszt.-ban heti 5, az IV. a) oszt.-ban heti 4, a történelmet a III. a) oszt.-ban heti 3, a földrajzot a III. b) oszt.-ban heti 2, a háztartástant a IV. b) oszt.-ban heti 3, a kézimunkát az I. b) oszt.-ban heti 2 órában. Heti óráinak száma 18. Az I. a) oszt. főnöke. Az Ifjusági Önképzőkör tanár-elnöke. Működési éveinek száma 15.

4. *Fritz Celesztin* rendes tanár, a mennyiség és természettud. szaksoportra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület. a Zrinyi Irodalmi és Művészeti Kör, a Ker Nőegylet, a Szoc. Misszió Társ., Mansz, a Kath. Tanítónők Orsz. Egyesületének tagja. Tanította a számtant a III. a) oszt.-ban heti 2, a IV. b) oszt.-ban heti 2, a tornát az I. a), II. a) és II. b) osztályokban heti 2—2 órában. Heti óráinak száma 10. Tanít a polg. fiúiskolában is heti 9 órában. Az ifjusági segélykönyvtár kezelője. Működési éveinek száma 13.

5. *Dr. Horváthné Kenedy Erzsébet* rendes tanár, képesítve a rajzból. Az O. P. I. tanáregyesület, a Keresztény Nőegylet, a József fhg. Szanatórium Egyes., a Ker. Tisztviselőnk Egyes. tagja, a Szoc. Misszió Társ., a Zrinyi Irodalmi és Művészeti Kör választmányi tagja. Tanította a rajzot az I. a)—IV. c) osztályokban heti 2—2 órában. Heti óráinak száma 18. A rajzszerék öre. Az ifjusági könyvtár kezelője. Működési éveinek száma 28.

6. *Kettingné Nagy Erzsébet* rendes tanár, a mennyiség és természettud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, a Zrinyi Irodalmi és Művészeti Kör, a MANSz., a Kereszt. Nőegylet és a Szoc. Misszió Társ. tagja. Tanította a számtant a IV. a) és a IV. c) oszt.-ban heti 2—2, a vegytant a III. a) oszt.-ban heti 3, a term.-rajzot a II. b) oszt.-ban heti 2, a kézimunkái az I. a) oszt.-ban heti 2, a IV. b) oszt.-ban és IV. c) oszt.-ban heti 3—3 és a szépírást az I. a) oszt.-ban heti 1 órában. Heti óráinak száma 18. A IV. c) oszt. főnöke, a vegytani felszerelés és a számtán-mértani szerek öre. Működési éveinek száma 24.

7. *Laitinné Hajas Eszter* rendes tanár, a nyelv- és történettud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, a Zrinyi Irod. és Műv. Kör, az Evang. Jótékony Nőegylet tagja. Tanította a magyar nyelvet a III. a) és III. b) osztályokban heti 4—4, a földrajzot a II. a) és II. b) osztályokban heti 2—2 és a háztartást a IV. a) és IV. c) osztályokban heti 3—3 órában. Heti óráinak száma 18. Működési éveinek száma 30.

8. *Mantuano Mária* rendes tanár, a nyelv- és történettud. szakra képesítve. Igazgatóhelyettes, állandó helyettesítő. Az O. P. I. tanáregyesület, a Zrinyi Irod. és Műv. Kör, ker. Nőegylet, Urleányok Mária Kongregációjának tagja. Tanította a magyar nyelvet az I. b) oszt.-ban heti 5, a német nyelvet a II. a) oszt.-ban heti 4, a IV. a) oszt.-ban heti 2, az éneket a III. a) és a III. b) osztályokban heti 1—1 órában. Heti óráinak száma 13. A II. a) oszt. főnöke. Működési éveinek száma 24.

9. *Némethné Wrana Ilona* szolgálattételre berendelt el. isk. tanítónő, nyelv- és történettud. szakra képesített oki. polg. isk. tanár. Az O. P. I. tanáregyesület, a MANSz., a Ker. Nőegylet, a Zrinyi Irod. és Művészeti Kör, a Szoc. Misszió Társ. és a József fhg. Szanatórium Egyesület választm. tagja. Tanította a német nyelvet az I. a) oszt.-ban heti 3, a II. b) oszt.-ban heti 4, a III. b) oszt.-ban heti 3, a földrajzot az I. a) oszt.-ban heti 2, a történelmet a IV. a) oszt.-ban heti 3 és a kézimunkát a IV. a) oszt. heti 3 órában. Heti óráinak száma 18. A IV. a) osztály főnöke. Működési éveinek száma 19.

10. *Planderné Zimits Anna* rendes tanár, a nyelv- és történettud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, a MANSz., a Ker. Tisztviselőnők, a Kath. Tanító és Tanárnők Egyesületének tagja, a Szoc. Misszió Társ. választm. tagja. Tanította a magyar nyelvet a II. b) osztályban heti 5, a IV. b) oszt.-ban heti 4, a földrajzot az I. B) oszt.-ban heti 2, a történelmet a IV. b) oszt.-ban heti 3, a kézimunkát a II. b) oszt.-ban heti 3 és a szépírást a II. b) oszt.-ban heti 1 órában. Heti óráinak száma 18. A IV. b) oszt. főnöke. A történelmi és földrajzi szerek öre. Működési éveinek száma 18.

11. *Polónyiné Obetkó Sarolta* rendes tanár, a nyelv és történettud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, a Zrinyi Irodalmi és Műv. Kör, az Ev. Jótékony Nőegylet tagja. Tanította a magyar nyelvet a II. a) oszt.-ban heti 5, a IV. c) oszt.-ban heti 4, a történelmet a III. b) oszt.-ban heti 2, a IV. c) oszt.-ban heti 3, az egészségtant a IV. b) és IV. c) osztályokban heti 2—2 órában. Heti óráinak száma 18. A tanártestületi értekezletek jegyzője, tandijkezelő. Működési éveinek száma 22.

12. *Raffaelli Anna* megbízott tanár, mennyiség és term.-tud. szakra és tornára képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, MANSz, a Ker. Tisztviselőnők Egyes. tagja. Tanította a számtant a II. a) oszt.-ban heti 3, a német nyelvet az I. b) oszt.-ban heti 3, a fizikát a IV. C) oszt.-ban heti 3, az egészségtant a IV. a) oszt.-ban heti 2, a tornát az I. b), III. a), III. b) osztályokban heti 2—2 és a IV. a), b) és c) osztályokban heti 2—2 órában. Heti óráinak száma 21. Az I. b) oszt. főnöke. Az Ifj. Sportkör tanár-elnöke. Működési éveinek száma 2.

13. *Takách Olga* rendes tanár, a mennyiség és term. tud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, Ker. Tisztviselőnők, Szoc. Misszió Társ. és a MANSz. tagja. Tanította a számtant az I. a) oszt.-ban heti 3, a II. a) oszt.-ban heti 2, a vegytant a III. a) és III. b) oszt.-ban heti 3, a kézimunkát a III. a) és III. b) osztályokban 3—3 órában. Heti óráinak száma 18. A III. b) oszt. főnöke. Az Ifj. Vöröskereszt-Csoport tanár-elnöke. Működési éveinek száma 26.

14. *Twrdy Anna* rendes tanár, a nyelv- és történettud. szakra képesítve. Az O. P. I. tanáregyesület, az Irod. és Műv. Kör, a MANSz. tagja, a Szoc. Misszió Társ. választm. tagja és a Népgondozó Szakosztály titkára. Tanította a német nyelvet a III. a) oszt.-ban heti 3, a IV. b) és IV. c) oszt.-ban heti 2—2, a földrajzot a III. a) oszt.-ban heti 2, a kézimunkát a II. a) oszt.-ban heti 3, az éneket a IV. a), b) és c) oszt.-ban heti 1—1, a szépirást az I. b) és II. a) oszt.-ban heti 1—1 és az egyházi éneket az I—IV. osztályokban heti 1 órában. Heti óráinak száma 18. A III. a) oszt. főnöke, az egyházi énekkar vezetője Működési éveinek száma 26.

15. *P. Pulyai Lambert* szentferencrendi áldozópap. Rendszeresített hittanár. Tanítja a r. k. hittant az I—IV. osztályokban heti 18 órában. Az Eucharisztikus Leányszövetség elnöke.

16. *Horváth Olivér* ág. ev. lelkész. Óraadó hittanár. Tanította az ág. ev. hittant az I—IV. osztályban heti 2 órában.

17. *Kádár Lajos* ref. lelkész. Óraadó hittanár. Tanította a ref. hittant I—IV. osztályban heti 2 órában.

18. *Özv. dr. Vajda Béláné Barta Erzsébet* el. isk. tanítónő. Óraadó hittanár. Tanította az izr. hittant az I—II. osztályban heti 4 órában.

19. *Dr. Winkler Ernő* főrabbi. Óraadó hittanár. Tanította az izr. hittant a III—IV. osztályban heti 4 órában.

Gyorsíró tanfolyamunknál:

20. *Krámer Lajos* felsőkereskedelmi isk. tanár, a tanfolyam vezetője.

V.

A rendes tanulók névjegyzéke és ált. osztályzata.

Előforduló rövidítések: a név után ism. — ismételt, az osztályzat után ism. — az osztályt ismételnie kell, az osztályzat után jvt. — javító vizsgát tehet.

I. A) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Deákné Viola Mária.

Altmann Margit	jó	Kern Éva Zsuzsanna	elégséges
Andreidesz Anna	elégséges	Keszey Katalin	jó
Auer Mária	elégséges	20 Kovács Lenke	elégséges
Boszák Anna	jó	Kuzsner Mária	jeles
5 Csordás Rozália	elégséges	Latin Erzsébet	elégséges
Dene Erzsébet	jó	Óhegyi Ibolya	elégséges
Egyed Erzsébet	jó	Pap Mária	elégséges
Erős Anna	jó	25 Placskó Erzsébet	jó
Faics Ilona	elégséges	Pölöskei Anna	jeles
10 Farkas Anna	elégséges	Sinkovics Klára	jó
Gangler Margit	jó	Szalai Gizella	elégséges
Gál Rózsa	jeles	Szécsenyi Anna	elégséges
Hirt Mária	elégséges	30 Takáts Katalin	jó
Horváth Valéria	jó	Tormásy Erzsébet	jó
15 Huchthausen Mária	jó	Vajda Anna	elégséges
Karancsy Katalin	jó	Vojkovics Ilona	jó
Kaszab Sarolta	jó	Szentmihályi Piroska	jó

Kimaradt: Kovács Anna, Jelenek Szilárdka.

Összesen: 36.

I. B) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Raffaelli Anna.

Benedek Ilona	jó	Koller Erzsébet	jó
Bertók Margit	elégséges	20 Kulcsár Mária	elégt. jvt.
Boha Margit	elégséges	Lajkó Margit	jeles
Boros Mária	elégséges	Mandler Magda	elégt. ism.
5 Bozsoki Anna	elégséges	Mechner Ilona	jó
Cseke Rozália	elégt. jvt.	Nagy Ilona	jeles
Fabick Jozefin	elégséges	25 Plaszkó Aranka	jó
Farkas Irma	jeles	Puchy Erzsébet	jeles
Fenyvesi Róza	elégséges	Pint Terézia	elégséges
10 Gavra Boriska	jó	Rosenberg Ilona	elégséges
Gál Ilona	jeles	Rédei Lidia	jó
Gárdonyi Anna ism.	elégt. jvt.	30 Schlesinger Kató	elégséges
Gärtner Éva	jó	Stern Róza	jó
Herczfeld Erzsébet	jeles	Schmidt Gabriella	elégséges
15 Horváth Ilona	elégt. jvt.	Szerb Livia	jó
Juhász Gizella	jó	Vastag Róza	elégséges
Kálovics Anna	jeles	35 Vermes Éva	jó
Keszler Klári	jeles		

Kimaradt: Schaffer Julia.

Összesen: 36.

II. A) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Mantuano Mária.

Anlauf Anna	elégséges	Kuzsner Katalin	jó
Anhoffer Gabriella	jó	Lőrincz Gizella	jó
Ansorge Irma	elégséges	25 Magasházi Julia	elégséges
Bakos Mária	elégséges	Magyar Anna	elégséges
5 Bodó Katalin	elégséges	Marton Mária	elégt. jvt.
Borbély Anna	elégséges	Mészáros Anna	jeles
Bódy Aranka	elégséges	Nagy Mária	elégt. jvt.
Bunics Anna	elégséges	30 Parragi Ilona	jó
Farkas Anna	elégséges	Popovics Ágnes	elégséges
10 Flumbort Erzsébet	jeles	Simon Zsófia	jó
Csáki Ilona	elégséges	Skrilecz Jolán	elégséges
Gerócs Anna	jó	Szabó Mária	jeles
Hametmayer Ilona	jó	35 Szitár Margit	jeles
Háry Julia	jó	Tóth Erzsébet	elégséges
15 Hiedl Katalin	jó	Ungár Edit	jeles
Horváth Gabriella	jó	Varga Ilona	jeles
Horváth Ilona	jó	Varga Margit	jeles
Horváth Magda	elégt. jvt.	40 Vegele Judith	jó
Jámbor Mária	jó	Viosz Erzsébet	jó
20 Jegyud Mária	elégt. jvt.	Zdellár Erzsébet	elégséges
Károsi Ilona	elégt. jvt.	Zdellár Teréz	elégséges
Kumi Irma	jó		

Összesen: 43.

II. B) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Blázy Mária.

Baksa Erzsébet	jó	Lovrek Ilona	elégt. jvt.
Bali Alojzia	elégséges	Magyar Etelka	elégséges
Benke Ágnes Julianna	jó	Major Mária	jó
Berke Mária	elégséges	25 Morgenstein A. Erzsébet	elégséges
5 Boda Ilona	elégséges	Nagy Margit	elégséges
Bogdán Mária	elégséges	Pintér Irma	elégséges
Dokleja Jolán	jó	Rác Katalin	elégséges
Dokleja Margit	elégséges	Bohs Ida	jó
10 Dolmányos Ilona	elégt. jvt.	30 Sinkovics Rózsa	jeles
Dömötör Mária	jó	Stéfely Margit	jó
Heisler Klára	jeles	Szabó Ilona	jeles
Hibsch Etelka	jeles	Szabó Sára Margit	jó
Horváth Ilona	jó	Szalai Margit	elégséges
Horváth Rozália	elégséges	35 Székely E. Magdolna	jeles
15 Iván Ilona	jeles	Székely Magdolna	jó
Juhász Margit	jeles	Takács Irén	elégt. jvt.
Klászán Zsuzsánna	jeles	Tóth Margit	elégséges
Koller Magdolna	jó	Vadász Eleonóra	elégséges
Kralics Anna	jó	40 Vas Mária	elégséges
20 Krezsnár Ida Elvira	jó	Székely Erzsébet Magdolna	jeles
Lehr Marianna	jeles	Wortmann Edit	elégt. jvt.

Kimaradt: Smolcz Anna, Tóth Malvin.

Összesen: 44.

III. A) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Twrdy Anna.*

Ackermann Margit	jeles	Kelemen Mária	elégséges
Baján Rozália	elégséges	Kollarics Ilona	jó
Bedekovics Anna	elégt. jvt.	Kovács Anna	elégséges
Belák Mária	jó	25 Kovács Erzsébet	jeles
5 Bencze Ilona	jeles	Könyüd Ilona	jeles
Benke Julia	jó	Mayer Ilona	jó
Bölcsföldi Gizella	elégséges	Mátay Ida	jó
Bódy Ilona	elégséges	Nadrai Erzsébet	jó
Csüdör Ida	elégt. jvt.	50 Németh Margit	jó
10 Férst Mária	jó	Orbán Aranka	jó
Folkmeier Ilona	jó	Pető Katalin	elégt. jvt.
Frk Mária	elégséges	Plauder Irma	jeles
Gerócs Ilona	jó	Sabján Ilona	elégséges
Hametmayer Erzsébet	jeles	35 Schultheisz Györgyi	jó
15 Heim Lujza	jeles	Senkó Teréz	jeles
Hermann Mária	elégséges	Strausz Ilona	elégséges
Hitter Mária	elégséges	Szlamek Margit	elégséges
Horváth Erzsébet	elégséges	Taschner Róza	jó
Horváth Katalin	elégséges	40 Tóth Mária	elégséges
20 Horváth Margit	jeles	Vinay Ilona	jó
Horváth Teréz	jó		
Meghalt: Kőszegi Magdolna.			Összesen : 42.

III. B) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: *Takách Olga.*

Ágoston Ilona	elégséges	Klapper Erzsébet	elégt. jvt.
Baán Julia	elégt. jvt.	Kiss Julianna	elégséges
Bettlheim Marian	jeles	Kovács Anna	jó
Bohár Erzsébet	elégt. jvt.	25 Kovács Katalin	jó
5 Domina Mária	jó	Lakatos Mária	elégséges
Csapó Erzsébet	elégt. jvt.	Lustgarten Klára	jó
Farantai Rozália	elégt. jvt.	Major Mária	elégt. jvt.
Farkas Mária	jó	Mihalecz Katalin	elégséges
Gregál Margit	elégséges	30 Molnár Mária	elégséges
10 Grósz Gizella	elégséges	Neusinger Erna	jó
Goldschmidt Rózsa	jó	Oparnicza Vilma	elégséges
Halász Emma	elégséges	Péntek Mária	elégt. ism.
Hauer Mária	elégt. jvt.	Pollák Márta	jó
Herboly Mária	elégséges	35 Ritscher Julianna	jeles
15 Horváth Anna	elégséges	Rósenheim Rózsa	elégséges
Horváth Piroska	jeles	Sattler Katalin	elégséges
Hutter Erzsébet	jeles	Singer Rozália	elégséges
Jakab Mária	elégséges	Schlichtherle Mária	elégséges
Jakubecz Zsófia	elégséges	40 Somogyi Ilona	jeles
20 Juhász Mária	jó	Torma Ilona	elégséges
Kádár Erzsébet	jeles	Weisz Aranka	elégséges
			Összesen : 42.

IV. A) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Némethné Wrana Ilona.

András Anna	elégséges	15 Latin Teréz	elégséges
Ansorge Teréz	elégséges	Lukács Magdolna	elégséges
Bagonyai Teréz	jó	Öveges Anna	elégséges
Bódör Anna	jó	Pintér Mária	jeles
5 Bruncsics Erzsébet	elégséges	Simon Mária	jeles
Csordás Gizella	elégséges	20 Szarka Anna	jeles
Dávidovics Anna	jó	Sorer Margit	elégt. jvt.
Fesztl Klára	jó	Szüts Etelka	elégséges
Gyurovszky Irén	jó	Tobik Paula	elégt. jvt.
10 Hágner Jolán	elégséges	Ungár Etelka	jeles
Hegedüs Ilona	jó	25 Váradi Irén	elégséges
Jákli Erzsébet	elégt. jvt.	Wenczel Mária	jó
Jókúthy Ilona	elégséges	Wéber Gizella	elégséges
Kumi Jolán	jeles	Zelkó Ilona	elégséges
Kimaradt: Vigh Mária.		Összesen: 29.	

IV. B) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Planderné Zimáts Anna.

Ábrahám Irén	jeles	15 Hirsch Magda	elégséges
Baa Julianna	jó	Horváth Erzsébet	elégséges
Balázs Teréz	elégséges	Horváth Rózsa	jeles
Bali Mária	elégt. jvt.	Kirschner Katalin	jeles
5 Benkes Margit	elégséges	Kovács Anna	elégséges
Brand Ibolyka	jeles	20 Krefl Jolán	elégséges
Bruncsics Karolin	jó	Láng Anna	jó
Deutsch Emma	elégt. jvt.	Nagy Ilona	elégséges
Druzsinsz Izabella	jó	Oparnicza Anna	elégséges
10 Erős Ella	jeles	Pint Rózsa	jó
Gálos Magdolna	elégséges	25 Richter Rózsa	elégséges
Girtl Mária	jó	Ring Rózsa	jó
Grosz Lenke	jó	Vass Julianna	jó
Gruber Ilona	jeles		
Kimaradt: Berger Irén.		Összesen: 28.	

IV. C) OSZTÁLY.

Osztályfőnök: Kettingné Nagy Erzsébet.

Bakos Julianna	elégséges	Faludi Sarolta	jó
Bencze Anna	jó	Gaál Erzsébet	jó
Bittera Mária Magdolna	jó	Henel Terézia	jeles
Donát Karolin	jeles	Kirländer Matild	elégséges
5 Döme Ilona	jó	10 Kalamár Gizella	jó

Karancsy Matild	jó	Petróczi Karolin	elégséges
Klein Viktória	elégséges	20 Pintér Ibolya	jeles
Kostein Terézia	elégséges	Strausz Karolin	jeles
Kulcsár Mária	elégséges	Szilli Mária	jeles
15 Nagy Erzsébet	elégt. jvt.	ifj. Tamás Mária	elégséges
Mátray Klotild	jó	id. Tamás Mária	elégséges
Patthy Kornélia Mária	elégséges	25 Takáts Edit	jeles
Pethő Erzsébet	jó	Wagner Zsuzsanna	jeles

Kimaradt: Bozsinovics Julia, Faics Katalin.

Meghalt: Tóth Teréz.

Összesen: 29.

Magántanulók.

I. osztály. Éder Emilia jó, Földi Ibolya jó.

II. osztály. Éder Emilia jó, Gonda Vilma jó, Melke Ilona elégtelen jvt., Strausz Mária elégtelen jvt., Weisz Margit jó.

III. osztály. Sárváry Irén elégséges.

IV. osztály. Herboly Lenke elégséges, Klein Klára jó, Kramár Mária elégtelen jvt., Weisz Rózsa jó, Wortmann Sarolta elégtelen jvt., Keőműves Ferencné Schrott Anna jó.

VI. A nyilvános tanulók statisztikája.

C i m	A nyilvános tanulók száma									Összesen
	I. A)	I. B)	II. A)	II. B)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	IV. C)	
	o s z t á l y o k b a n									
I. A z é v f o l y a m á n f e l v é t e t e t t										
Nyilvános tanulóul	36	36	43	44	42	42	29	28	29	329
Kilépett... ..	2	1	—	2	—	—	1	1	2	9
Meghalt... ..	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Osztályzatlan maradt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bizonyítványt nyert... ..	34	35	43	42	41	42	28	27	26	318
II. A b i z o n y í t v á n y t n y e r t t a n u l ó k k ö z ü l										
Helybeli	29	29	36	33	34	38	26	24	21	270
Zalamegyei	3	3	3	8	2	4	1	3	3	30
Más megyebeli	2	3	4	1	5	—	1	—	2	18
Róm. kath. vallásu	34	19	42	31	41	23	28	15	26	259
Református	—	3	1	2	—	2	—	2	—	10
Ág. hitv. ev.	—	2	—	1	—	6	—	4	—	13
Izraelita	—	11	—	8	—	11	—	6	—	36
Magyar anyanyelvű... ..	34	35	43	42	41	42	24	27	26	314
Német és horvát anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4
1918-ban született	17	27	—	—	—	—	—	—	—	44
1917-ben „	9	4	17	20	—	1	—	—	—	51
1916-ban „	7	4	19	17	17	14	—	—	—	78
1915-ben „	1	—	7	4	16	18	12	11	4	73
1914-ben „	—	—	—	1	8	8	12	11	14	54
1913-ban „	—	—	—	—	—	1	2	3	7	13
1912-ben „	—	—	—	—	—	—	2	2	1	5
Példás magaviseletű... ..	33	27	36	29	36	35	26	23	26	271
Jó „	1	8	7	13	5	7	2	4	—	47
Türhető „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rossz „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeles előmenetelű	3	8	7	10	9	6	5	6	7	61
Jó „	17	10	15	13	15	9	7	9	10	105
Elégséges „	14	12	16	15	14	19	13	10	8	121
1—2 tárgyból elégtelen	—	4	5	4	3	7	3	2	1	29
Több „	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Igazolt órák száma	1323	1316	1474	2102	1377	2607	1634	1151	749	13733
Igazolatlan órák száma	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Nagybirtokos, nagybérlő gyermeke	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kisbirt., kisbérlő „	—	2	—	1	1	—	1	—	2	7
Gazdasági segédszemélyzet „	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Kisiparos „	4	7	6	7	9	6	2	6	3	50
Ipari tisztviselő „	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Ipari segédszemélyzet „	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nagykeresk., nagyvállalk. „	—	—	1	3	—	—	—	—	—	4
Kiskeresk. kisvállalk. „	1	4	2	1	1	4	2	4	1	20
Keresk. v. közl. tisztv. „	—	1	5	2	—	8	1	—	3	20
Keresk. v. közl. s. szem. „	—	5	19	10	6	—	7	5	1	53
Házaló p. árus „	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Köztisztviselő „	—	—	—	—	—	4	—	2	—	6
Pap, tanár, tanító „	1	1	1	1	1	5	—	—	2	12
Közhivatali altiszt „	10	—	1	4	4	4	—	3	—	26
Nyugdíjas tisztviselő „	2	1	3	3	2	—	—	1	4	16
Nyugdíjas altiszt „	4	2	—	—	6	—	4	—	1	17
Magánzó v. eltartásos „	2	1	—	1	1	—	3	2	3	13
Egyéb foglalkozású „	2	8	2	3	8	8	1	2	2	36
Gazdasági tisztviselő „	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Katonatiszt „	—	1	—	—	—	2	2	1	—	6
Katona altiszt „	3	1	2	3	1	—	3	—	2	15
Óstermelő „	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3
Házicseléd „	2	—	—	2	—	1	1	—	—	6

VIII.

Tájékoztató a jövő 1929—30. tanévre.

1. Beiratások. Julius 1-én és 2-án d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig lesz a tanulók beírása.

Pótbeliratások szeptember 1. és 2. napjain lesznek.

A beiratásnál minden tanuló szülőjével vagy ezek helyettesével köteles megjelenni és tartozik beszolgáltatni a következő okmányokat:

a) legutóbbi iskolai bizonyítványát (elemi iskolából jövők Értesítő könyvecskéjüket),

b) születési anyakönyvi kivonatát,

c) oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványát.

2. Felmentések. A testgyakorlás, a rajz finomabb kivitele, az ének technikai része és a kézimunka tanulása alól való felmentésnek hatósági orvosi bizonyítvány alapján van helye. A felmentést a szülő szept. 3-ig írásban tartozik kérni. Minden felmentés hatálya csak egy tanévre szól.

3. Fizetendő díjak. A beiratásnál fizetendő beiratási vegyes díjak összege: 21 P 24 f. Az Ifju Polgárok Lapja és Szülők Lapja előfizetői 3 P 50 f.-t fizetnek.

A tandíj (28 P) 4 részletben fizethető: első részlet október 15-ig, második részlet december 15-ig, harmadik részlet február 15-ik, negyedik részlet április 15-ig.

A tandíjmentes tanulók a vegyes díjkból a fenntartási díjat (2 P) és az iskolaszanatóriumi díjat (0.75 P) nem fizetik.

4. Tandíjmentességért csakis általános jeles és jó osztályzatu bizonyítvánnyal lehet folyamodni. A folyamodványhoz szegénységi bizonyítvány is csatolandó. A közalkalmazottak, valamint a hadirokkantak gyermekei, hadiárvak a részükre rendeletileg engedélyezett 50 %-os tandíjkedvezményt csakis szegénységi bizonyítvány alapján igényelhetik. Úgy a tandíjmentességi kérvényezés, valamint a tandíjkedvezmény igénylése a beiratás alkalmával eszközzendő, ellenkező esetben figyelembe nem vehető.

5. A javítóvizsgálatok augusztus 30—31-én d. e. 8 órától tartanak. A tanári testület által javítóvizsgálatra bocsátott tanuló augusztus hó 15-éig köteles bizonyítványát az igazgatóságnál benyújtani.

6. A felvételi illetve tantervkülönbözeti vizsgálatok augusztus hó 29-én fognak megtartatni azon tanulók részére, kik az elemi iskola V. vagy VI. osztályának sikeres elvégzése után a polgári iskola II. vagy III. osztályába, avagy a gimnázium alsóbb osztályából a polgári iskola megfelelő osztályaiba óhajtanak átlépni. Ezek az engedélyt a tanártestülethez címzett folyamodványban kérelmezik, amely folyamodványok legkésőbb július 15-ig nyújtandók be az Igazgatóságnál. A felvételi és külömbözeti vizsgálatok díja tárgyakint 1 pengő 60 fillér.

7. Magánvizsgálat évenként háromszor van: augusztus hó végén (kizárólag azok részére, akik tanulmányaikat mint rendes tanulók folytatják az intézetben), továbbá karácsonykor és a tanév végén.

A magánvizsgálati engedély iránt legalább 6 héttel előbb, tehát július 15-ig, október 15-ig és május 1-ig kell folyamodni. A kérvények az igazgató utján nyújtandók be a Kir. Tanfelügyelőséghez. Magánvizsgálati engedélyek ügyében a vallás és közoktatásügyi minisztériumhoz folyamodványok ezentúl be nem nyújthatók.

A 15 évnél idősebb magántanulók a kir. Tanfelügyelőségtől engedélyt nyerhetnek arra, hogy a polg. is. I. osztályának tantárgyaiból sikerrel letett magánvizsgálat után, nyomban vizsgálatot tehetnek a II. osztályról.

Az 1 P 60 filléres okmánybélyeggel ellátott folyamodványok mellékletei:

- a) a tanuló születési anyakönyvi kivonata;
- b) legutóbbi iskolai bizonyítványa;
- c) a lakóhely előljáráóságának igazolása arról, hogy a tanuló szülőjének vagy gyámjának mi a foglalkozása s a gyermek a szülő vagy gyám gondozása, illetőleg felügyelete alatt áll; felnőtt koru jelentkező ehelyett hatósági bizonyítványt mellékel erkölcsi magaviseletéről.

A vizsgálat írásbeli és szóbeli. Az írásbeli vizsgálat megkezdése előtt a magántanuló írásban benyújtani tartozik olvasmányainak és a könyv nélkül tanult költeményeknek, valamint prózai részleteknek jegyzékét. Ha a bemutatott felsorolás nem kielégítő, a tanuló magánvizsgálatra nem bocsátható. A magánvizsgálat írásbeli részére két délelőtt állapítatik meg, mely után 4—5 nappal tartatik meg a szóbeli vizsgálat.

Az a magántanuló, akinek kettőnél több írásbeli dolgozata elégtelen, szóbeli vizsgálat nélkül osztályismétlésre utasítatik.

Fizetendő díjak: A) A folyamodvány benyújtásakor 1 P 20 f. kezelési illeték fizetendő. B) Az írásbeli vizsgálat előtt fizetendők: a) a rendes tanulók által fizetett vegyes díjak; b) a tandíj; c) elnöki díj osztályonként 6 P. 40 f., illetve szegénysorsu közalkalmazottaknak 3 P 20 f.; d) vizsgálati díj tantárgyanként 3 P 20 f., illetve közalkalmazottak gyermekeinél igazolt szegénység esetén 1 P 60 fillér.

Tandíjmentességért (szegénységi bizonyítvánnyal), vagy egyes tárgyak (rajz, kézimunka, torna) gyakorlati része alóli felmentésért (tisztí orvosi bizonyítvánnyal) a vizsgálati engedélyért történő kérvényezéssel egyidejűleg kell folyamodni.

A vallási kötelek teljesítései lelkészi bizonyítványokkal igazolandók. Egyebekben részletes felvilágosítást nyújt az iskola igazgatója.

IX.

Az 1929—30. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

Róm. kath. hittan: Róm. kath. nagyobb katekizmus.

Dr. Varga D.: Jézusom, örömöm. Imakönyv.

Ág. hitv. ev. hittan: Bereczky Sándor: Jézus élete és tanítása.

Dr. Luther M.: Kis Káté.

Ref. hittan: Fülöp J.: Biblia ismertetés.

Izr. hittan: Változik.

Glósz—Reöthy: Magyar nyelvtan.

Glósz—Reöthy: Magyar olvasókönyv.

Lux B.—Lux G.: Német nyelvkönyv.

Marjalaki: Földrajz.

Dr. Szilády Z.—Dús F.: Növénytan és állattan.

Szenes A.: Számtan és Mértan.

Geszler Ö.: Gyakori. és elméleti énekiskola az I—II. osztályok számára.

Kogutowicz, vagy Polgári iskolai atlasz.

II. osztály.

Róm. kath. hittan: Dr. Aubermann: Ó- és Ujszövets. biblia történetek.

Dr. Varga D.: Jézusom, örömöm. Imakönyv.

Ág. hitv. ev. hittan: Bereczky: Jézus élete és tanítása.

Ref. hittan: Fülöp J.: Bibliai ismertetés.

Izr. hittan: Változik.

Glósz—Reöthy: Magyar nyelvtan.

Glósz—Reöthy: Magyar olvasókönyv.

Lux B.—Lux G.: Német nyelvkönyv.

Marjalaki: Földrajz.

Dr. Szilády Z.—Dús F.: Növénytan és Állattan a II. oszt. számára.

Szenes A.: Számtan és Mértan a II. oszt. számára.

Geszler Ö.: Gyakorl. és elm. énekiskola az I—II. osztályok számára.

Kogutowicz vagy Polgári iskolai atlasz.

III. osztály.

Róm. kath. hittan: Dr. Aubermann: Szertartástan.

Dr. Varga D.: Jézusom, örömöm. Imakönyv.

Ág. hitv. ev. hittan: Bereczky: Keresztyén egyház története.

Ref. hittan: Dr. Révész I.: Egyháztörténelem (kisebb).

Izr. hittan: Változik.

Glósz—Reöthy: Stilisztika és Verstan.

Arany—Lehr: Toldi.

Lux B.—Lux G. Német nyelv.

Rákossy Z.: Magy. nemzet története a III. oszt. számára.

Marjalaki: Földrajz III. oszt. számára.

Jaszovszky M.: Vegytan és Ásványtan.

Szenes A.: Számtan és Mértan a III. oszt. számára. Uj kiadás.

Geszler Ö.: Gyakorl. és elm. énekiskola a III—IV oszt. számára.

Kogutowicz vagy Polgári isk. atlasz.

IV. osztály.

- Róm. kath. hittan: Dr. Aubermann: Róm kath. egyháztörténelem.
Dr. Varga D.: Jézusom, örömöm. Imakönyv.
Ág. hitv. ev. hittan: Bereczky: Keresztyén egyház rövid története.
Ref. hittan: Dr. Révész J.: Egyháztörténelem. (Kisebb).
Izr. hittan: Változik.
Glósz—Reöthy: Magy. irodalom és költészettn.
Lux B.—Lux G.: Német nyelv.
Rákosy Z.: A magyar nemzet története a IV. oszt. számára.
Képesy—Magyar—Kedves: Fizika.
Csupody—Gerlóczy: Élet és egészségtn.
Mártonffy Máriusné: Háztartás és Neveléstan.
Szenes A.: Számtn és Mértan a IV. oszt. számára.
Geszler Ö.: Gyak. és elm. énekiskola a III—IV. oszt. számára.

Tartalomjegyzék.

	Oldal
I. Nagyobb ünnepi beszédeink	3
II. Tanulmányi kirándulásaink	8
III. Adatok az iskolai év történetéhez	11
Az igazgató néhány szava a szülőkhöz a a nőnevelésről	16
IV. A tanári testület iskolai elfoglaltsága és társadalmi szereplése	24
V. A rendes tanulók névjegyzéke és általános osztályzata	27
VI. A nyilvános tanulók statisztikája	32
VII. A nyilv. tan. osztályozásának statisztikája	33
VIII. Tájékoztató a jövő 1929—30. tanévre	34
IX. Az 1929—30. tanévben használandó tan- könyvek jegyzéke	36

R
1963